

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 6/365 | GODINA XXXV | CIJENA 10 KN

LIPANJ 2016.

OBEĆAJEŠ LI ...? OBEĆAJEM!

Poštovani čitatelji,

ovim smo brojem već zakoračili u ljetno vrijeme. Za neke su to dani zaslужenog odmora, a za neke je to vrijeme najintenzivnijih radnih aktivnosti. Završila je još jedna školska i vjeronaučna godina, pa i u tome razdoblju nastojimo zahvaliti Bogu na svemu dobrome što smo u proteklom razdoblju primili.

Za sve one koji se bave poljoprivredom, to je vrijeme u kome nema odmora. Isto tako turistička je sezona u punom jeku, pa je i za sve djelatnike u turizmu to vrijeme naporna rada, ali i u tome vremenu nastojati čemo poštivati neke vrednote s kojima čemo se na najbolji način predstaviti i svima onima koji nas budu ovoga ljeta posjetili. Ovih dana bili smo svjedoci ređenja za naše nove svećenike. Oni svakako zaslžuju naše čestitke, ali i naše molitve da ih Bog svojom milošću prati i vodi u njihovu budućem svećeničkom životu. I naš je list *Ladonja* doživio lijepo priznanje od Hrvatskog društva katoličkih novinara za 35 godina izlaženja. Itekako nas raduje ovo priznanje jer to znači da netko primjećuje ono što radimo i da to što radimo, ima svoju vrijednost. Kada je prije 35 godina pok. mnos. Antun Hek razmišljao

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulskog biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

IBAN HR7023800061147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Ređenje u Pulskoj katedrali

o pokretanju jednog časopisa na području naše mjesne Crkve, veoma je rado sa svima nama dijelio svoje ideje i misli. Jedno je od pitanja bilo i kako će se zвати taj novi časopis. Odluka je pala da se zove *Ladonja*, i to ne bez razloga. *Ladonja* je stablo koje je često u blizini naših crkava ili na važnim mjestima naših sela i gradića. Svojim hladom omogućuje da se ljudi okupljaju, razgovaraju, razmjenjuju misli i stavove jer je sve to važno za svagdašnji život. *Ladonja* je upravo to željelo biti od svojih početaka, vjerski, kulturni i informativni list naše biskupije. Ona želi biti mjesto gdje čemo upravo mi kršćani moći izreći svoje mišljenje, svoje stavove, svoje nadе i očekivanja i s obzirom na vjerski život u našoj Crkvi i s obzirom na društvenu stvarnost našega podneblja. I to bez obzira na društvenopolitičke prilike ili neprilike u kojima se budemo nalazili.

Nadam se da i mi danas koliko-toliko ispunjavamo tu zadaću. Dugujemo veliku zahvalnost mons. Heku koji je pokrenuo *Ladonju*, ali je on i sam bio svjestan toga da je ponekad lakše nešto pokrenuti nego tijekom godina održati i podržavati. Stoga je možda i ovo prigoda da još jednom izrazimo zahvalnost ponajprije našoj biskupiji što je tijekom cijelog tog vremena podržavala izlaženje lista. Također, hvala treba reći i izdavačkom poduzeću J. Turčinović koje je

omogućilo da *Ladonja* izlazi tijekom svih tih godina. Jasno je da treba zahvaliti svim urednicima, suradnicima koji su se trudili da *Ladonja* uvijek bude тамо gdje treba biti i da bude informativna, poglavito s obzirom na važne događaje u našoj Crkvi i šire. Na poseban način treba zahvaliti našim suradnicima koji redovito pišu svoje rubrike i time doprinose tome da naš list i danas hrabro i dosljedno progovara o raznim aktualnim temama koje nas svakodnevno okružuju. *Ladonja* je uvijek bila i bit će mjesto gdje će se čuti kršćanski stav, gdje će se prepoznati kršćanski pogled na sve ono s čime se susrećemo u svagdašnjem životu. U životu našeg mjeseca važnu zadaću imaju župnici i oni koji list promiču i nude, kao i svi koji nas bogate dopisima i informacijama o događajima na području cijele naše biskupije i šire.

Na kraju, poštovani čitatelji *Ladonje*, hvala vama koji je redovito listate i čitate. Radi vas ima smisla sve to što činimo, vaša pažnja i interes daju nam snagu i poticaj da i dalje *Ladonja* bude upravo onakva kakva je i zamišljena prije 35 godina. Hvala vam na vašoj podršci i suradnji. Svima vama, uime cijelog uredništva, želim još puno lijepih i vrijednih trenutaka uz listanje i čitanje naše *Ladonje*.

PREDSTAVLJENA KNJIGA

»PUTOKAZI SREĆE – BLAŽENSTVA I SVJEDOČANSTVA VJERNIKA«

Djelo o usvajanju Isusovih ustavnih odredaba, propisa i zakona

ZAGREB O sadržaju knjige govorio je akademik Stjepan Damišanović, a prisutnima se obratio i urednik dr. Ivan Valjić. Knjiga »Putokazi sreće – Blaženstva i svjedočanstva vjernika«, u izdanju Kršćanske sadašnjosti i Glasa Koncila, na čijoj je izradi sudjelovalo 26 autora i 77 suradnika, predstavljena je u srijedu 8. lipnja u Zagrebu. U ispunjenoj dvorani »Vijenac« Nadbiskupijskoga pastoralnoga instituta direktor KS-a dr. Stjepan Brebrić, govoreći o mnogim izdanjima povezanim sa Svetim pismom, zahvalio je autorima što su približili blaženstva na suvremen način. Naznačio je kako je u barem dvije trećine knjige postignuta ravnoteža između Riječi i života, usmjerenjem prema blaženstvima i življjenjem toga »programa«. Dr. Brebrić istaknuo je važnost aktualiziranja teme blaženstava u Godini Božjega milosrđa. Voditelj Maloga tečaja Kursiljo Andrija Vrane iznio je kronologiju nastanka knjige. Prije dvije godine, o 40. obljetnici Kursilja, započelo se tijekom osam mjeseci meditirati nad pojedinim dijelovima teksta o blaženstvima te je tijekom 32 razmatranja prikupljeno stotinu pisanih svjedočanstava. Napomenuo je da je blaženstva moguće živjeti u današnjem društvu i da im svjedočanstva vjernika daju posebnu privlačnost. (*Glas Koncila*)

PRESLAGIVANJE

Tko se boji preslagivanja? Oni u vladu, koliko se može vidjeti, baš i ne. Ta oni nemaju baš puno za izgubiti. Imaju sedam života, kao mačke. Kako god da ih baciš, uvijek se dočekaju na noge. Uvijek otkriju neku novu "foru", neki novi "spin", zavrte...i opet su u pravu. Ne možeš im ništa! Naravno, jer oni ne priznaju nikakvu istinu, osim one koju sami skroje onog trenutaka kad i kako im ona zatreba. Zato su uvijek u pravu. I onda kad nisu u pravu. I njima slični. Tko se boji preslagivanja? Onaj koji priznaje čvrstu istinu, koji priznaje Božju istinu, koji se podlaže istini, a ne podlaže istinu sebi. Boji se jer mu se može valjanim argumentima obrazložiti da ima netko tko je (postao!) sposobniji od njega i da se treba, poštjenja radi, maknuti. Boji se onaj koji shvaća da treba poštivati volju nadređenog radi "viših interesa", radi općeg dobra, iako se ne doživljava lošijim od onoga koji će doći na njegovo mjesto. I onaj koji strahuje da će biti pomaknut u stranu iz (po njegovu mišljenju) bezveznih razloga. Boji se onaj koji bi htio poštено uživati u svojoj poziciji, ostvarivati svoje poštene planove, koji ima lijepu viziju, a zna da ga netko može tek tako maknuti jer ima vlast i moć odlučivanja. A treba slušati! Treba slušati jer se dalo riječ. A riječ je sveta. Riječ vrijedi. Za riječ se daje život. Dalo se riječ nekom tko je više od mesa, makar preko onoga "koji je i sam od mesa".

I ovo će ljetu u Crkvi, kao svakog ljeta, biti preslagivanja: na biskupijskoj razini. Tko, gdje, kako, kamo, zašto...? Radosno? Za neke da, za neke ne. Na svoj je način

najlakše novozaređenima jer nemaju što previše misliti: njihova je jedina mogućnost da više ili manje oduševljeno prihvate što im se nudi, što ne znači da već nemaju neke svoje želje i snove, što je sasvim opravdano i normalno ponašanje. Ipak, očekuje se – budući da je njihov "obećajem" još potpuno svjež, bezuvjetno prihvaćanje.

Je li se starijim kolegama pametno preporučiti? "Stari" (svećenici) su savjetovali: ne! Pametnije se prepustiti Božjoj volji. Da, samo što je jako teško vjerovati da je Božja volja kad si određen ići kamo ti se ne sviđa, na poziciju koju ne zasluzućeš (po tvom mišljenju!). Jako je teško vjerovati u Božju volju kad se ne smatraš doraslim situaciji u koju te šalju i kad nemaš ni volje ni "borbenog" duha za te zadatke, za tu sredinu, za taj tip ljudi... Kad ti ne odrede ono za što ti imаш afinitetu... Još je teže kad imаш neke godine, neko iskustvo, kad više nisi "naivan", kad više uopće ne misliš "lako ćemo", "sve se može, kad se hoće", "već će nekako biti", "ne mora se baš svaku *jotu* i svaki zarez doslovno ispuniti" ili, naprotiv, kad misliš da si svemogüć i svemoćan kao sam Gospod Bog, tj. ti sve možeš – jer hoćeš – napraviti i ispuniti. Teško je kad moraš pakirati tolike stvari, a sve su ti iz nekog razloga važne (osobito starijim osobama – za njih sve ima neku spomeničku vrijednost, ma bilo to nalivpero koje desetljećima nije jednu riječ ispisalo).

Tko se boji preslagivanja? Vjerni puk. Puk koji je naučen slušati, makar mu ne bilo pravo. Puk koji je spreman izraziti žaljenje i negodovanje, ako mu je dosadašnji pastir bio po volji, ali neće dizati bunu, revoluciju,

prosvjedne skupove, ulične smjene. Puk koji ne zna tko će mu doći, kako će se s novim duhovnikom slagati. Hoće li "novi" njega – puk, voljeti, poštovati? Puk koji zna da će se trebati naviknuti na "novoga" i "novi" na njega... A to zna biti jako teško. No, neće baš biti svima krivo! Neki će se radovati potihom, neki glasnije, neki jako, a neki će i likovati. Tako i treba biti! Jer, jao onom pastiru koji je baš svima bio po volji, čijem se odlasku baš nitko ne raduje, koji se nema za što ispričati i nikoga prositи oprost, tu je negdje duboko ili plitko zakopana laž! Zato je preslagivanje dobro, zdravo, spasonosno. I za svećenika, jer se rješava "balastnih voda" koje mu samo smetaju, sputavaju ga u slobodnoj plovidbi morem života; to su nesporazumi, zamjerke, netrpeljivosti koje ne može riješiti ni uz najbolju volju, ni uz iskrene isprike, ni uz veliko poniženje... jer druga strana ni pod kojim uvjetom, ni pod koju cijenu neće prihvati ispriku, pruženu ruku. Preslagivanje je dobro jer i ta "pučka" strana ima novu priliku preko novog pastira vratiti se Crkvi, pomiriti se s njom, započeti novi vjerski život ako u njoj ima iskrene vjerske težnje. Preslagivanje može donijeti nov "vjetar", duhovno osvježenje, zamah, novo, povoljno, preslagivanje snaga unutar župe... novi život, radost... Preslagivanje može donijeti i otpor, netrpeljivost, isključivost, pozivanje na "stare pravice i stare navade", uvrjenjenost, lijenos, zatvaranje u samog sebe i pastira, i stada...

Bože, pomozi!

Duh i znatiželja

Riječ znatiželja ne pojavljuje se u Svetom pismu, barem ne u hrvatskom prijevodu. Ipak, neke riječi u hebrejskom i grčkom izvorniku imaju tu dimenziju jer opisuju interes za znanjem. Odredene pripovijesti, situacije i likovi opisani u Bibliji itekako svjedoče o velikoj ljubavi prema znanju i želji za većim poznanjem. Biti znatiželjan ne znači biti dokoličar koji zabada nos u tude poslove, već to znači kako sama riječ kaže: biti željan znanja. Prema Knjizi Postanka (Post 12), Abraham odlazi nakon Božjeg poziva prema zemlji koju će mu Bog pokazati. Abraham kreće s povjerenjem u riječ koja mu je upućena, a sve njegove nesigurnosti nadvladalo je obećanje novog, obećanje života koje je Abraham smatrao vrjednijim od svega što je imao do tada. Abraham je poželio iskusiti obećanje, susresti svojim tijelom zemlju i ljude svoje budućnosti. Njegova je otvorenost bila plodno tlo za Božje obećanje: bez znatiželje da vidi, do dirne i upozna budućnost, Abraham ne bi nikada krenuo na put. Kralj Salomon, prema Knjizi Ljetopisa (2 Ljet 1,10), u molitvi od Boga traži mudrost i znanje – kako bi mogao voditi narod. Kontekst otkriva kako je Salomon željan znanja koje nije svrha samome sebi, već ima svoj smisao u služenju čovjeku i Bogu jer Bog mu je povjerio svoj narod na upravljanje. Salomonova je poslovnična mudrost Božji dar, a takav dar

čovjek može primiti samo ako je njegova nutrina razigrana, otvorena mudrosti i željna razumijevanja. U novozavjetnom izvješću o Isusovu začeću, prema Lukinu evanđelju, čitamo kako je Marija slušala navještaj arhandela Gabrijela i nakon što joj je ovaj rekao „začet ćeš i roditi češ sina...“ Marija začuđeno pita: „Kako će to biti...?“ (Lk 1,34) Marija je znatiželjna, no ne zaustavlja se samo na informacijama o tome kako će se odviti događaj: Marija je željna poznavanja Božje volje za svoj život i otvorena za ono što je Nebo sa nju pripremilo, stoga odgovara: „Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po Riječi Tvojoj.“ Negativan primjer znatiželje nalazimo na samom početku Knjige Postanka, gdje Eva zavedena od zmije znatiželjno ubire plod sa zabranjenog drva (Post 3,6). Eva simbolizira čovjeka koji odvaja znanje od poslušnosti Bogu, Duhu. S druge strane, Marija ostaje željna poznavanja Boga. Slikovito rečeno, Marija u svojoj znatiželji gleda u Boga, dok Eva promatra ogledalo. Marija gleda u Beskraj, Eva u nešto ograničeno.

Znanje i mudrost dvije su različite vrste umnosti, znanje označava sveukupnost poznavanja, a mudrost iznad svega sposobnost razlikovanja dobra i zla. No, znanje i mudrost teže prema zajedničkom cilju: da se čovjek doista ostvari, postane čovjekom u pravom smislu riječi, autentična Božja slika. U tom smislu, svaka znatiželja – svaki

početak mudrosti i znanja, mora u sebi gažiti i interes za autentično čovjekovo dobro. Takvo dobro počinje s Bogom, s ljubavlju prema Bogu i čovjeku. Znatiželja stoga, kao uvod u znanje i mudrost, mora biti spremna na otkrivanje dubina. Ukoliko čovjek nije spreman na otkrivanje onih skrivenih, nepoznatih zakutaka, njegova prvotna motivacija nije želja za znanjem, već nešto drugo, površno i privremeno. Možda tek želja za moći i afirmacijom. Ako bi znatiželnog čovjeka usporedili s pomorcem-istraživačem, možemo ocrtati sliku hrabriga istraživača koji se otisnuo s 2 – 3 broda na daleku pučinu, i nije stao sve dok nije pronašao nešto novo, kao Kolumbo – novi kontinent. Površan čovjek, naprotiv, nikad ne riskira, nikad ne traži nešto više, već samo zadovolji formu, slikovito: ukrca se na brod, digne sidro, isplovi iz luke i odmah se vратi. Nigdje nije krenuo, nigdje nije ni stigao: jer ga ništa ne zanima. Nije, naime, nadahnut.

U korijenu svake znatiželje stoji, dakle – duh, točnije: Duh Božji. On raspiruje kapacitete našeg uma, otkrivajući tragove, razigrano traži više i bolje, želi razumjeti i proniknuti. Duh vodi naš um u dubine svijeta koji je po tom istom Duhu stvoren. Duh je onaj koji čuje našu molitvu te raspiruje želju za znanjem, ako je ona ugasla, umorna ili tek mala.

REFORMA ŠKOLSTVA I RELIKTI JEDNOUMLJA

Što zapravo hoće članovi ekspertne radne skupine za izradu novih sadržaja obrazovanja s ciljem reforme školstva u Hrvatskoj? Navodno je razlog njihova nezadovoljstva uplitanje politike u rad ekspertne radne skupine. Ali koje politike? Gospodin Jokić i njegova družina očito su uvjereni u vlastitu nedodirljivost i apsolutnu kompetentnost. Zar oni političkim uplitanjem smatraju to da se nitko, pa ni vrhinski hrvatski znanstvenici, djelatnici u obrazovanju, roditelji, ne smiju očitovati o radu na reformi školstva, o sadržajima koja će djeca učiti, o metodama nastave? Ili tom čitavom halabukom jednostavno nastroje prikriti vlastiti nerad, tj. činjenicu da nisu napravili povjereni im posao u zadanim rokovima?

Duh jednoumlja

Ako ijedna reforma zahtijeva najšire moguće konzultacije, primjedbe, kritička sučeljavanja, uvažavanje različitih mišljenja, onda je to reforma programa obrazovanja budućih generacija. To nije samo pitanje jedne elementarne demokracije nego pitanje koje duboko zadire u sustav ljudskih prava. Naime, nema te skupine, bez obzira koliko stručna bila, koja može nadomjestiti ili zanemariti pravo roditelja, obitelji, učitelja, da o obrazovanju djece kažu svoje mišljenje. Ili su možda gospodin Jokić i njegova skupina još uvijek mentalno ostali u nekom bivšem režimu kada se samo odozgo, jednoumnim partijskim nalozima, odlučivalo o svemu? Kao da živimo u Sjevernoj Koreji ili Kini. Nedavno je, naime, šef komunističke partije Kine izjavio da članovi komunističke partije mogu biti samo uvjereni ateisti. Izgleda da je radna skupina za reformu školstva prilikom

svog ustoličenja dobila jasne naloge kako bi buduće obrazovanje trebalo izgledati, sa zadatkom da ne prihvati nikakva druga mišljenja, bez obzira odakle stigla i kakve argumente priložila. Ako je tako, onda je to čisto jednoumlje, gospodine Jokiću!

Duh prepotentnosti

U čemu je taj veliki „grijeh“ onih vrhunskih znanstvenika koji su prigovorili da se u budućim obrazovnim sadržajima ispušteni neki vrhunski likovi hrvatske povijesti, književnosti i kulture? Kakvo je to „političko“ uplitanje ako se mnogi ne slažu s katkada vulgarnim tekstovima koji bi trebali služiti kao nastavna pomagala i obvezatna literatura u školama? Jesu li to gospodin Jokić i društvo dobili nalog da naj taj način u hrvatski obrazovni i odgojni sustav uvedu onaj Jovanovićev kurikulum tzv. zdravstvenog odgoja protiv kojega su se mnogi pobunili, prvenstveno roditelji? Ekspertna radna skupina očito je namjeravala potpuno dovršiti posao, ponuditi sadržaje, bez obzira koliko bili primjereni shvaćanjima i etosu većine u hrvatskom narodu. Nakon završenog posla svaka kritika, negodovanje ili drugaćije mišljenje bili bi „glas vapijućeg u pustinji“ koje ne donosi nikakve rezultate. Zar takvo ponašanje nije isuviše prepotentno? Umjesto da izrazi nekakvu minimalnu spremnost za saslušavanje raznih drugačijih mišljenja, gospodin Jokić jednostavno daje ultimatum. Hoće reći: ako mene nema, reforma propada. Moš mislit?

Duh osobnih interesa

U Hrvatskoj je zaživjela već uhodana praksa da vlastito jednoumlje, vlastiti nerad, prikrijemo izlaskom na ulicu. Uvijek ima

raznih udruga spremnih na prosvjede. To što većina onih koji maš transparentima na ulici nije pročitala ni riječ iz programa koji se nude u toj reformi, uopće nije važno. Jer, kritike na računa sadržaja reforme nisu prvenstveno proizašle iz neke političke „kuhinja“, nego iz intelektualnih krugova. Ako postoji nekakvo političko uplitanje, onda je to ono koje je uspostavilo ekspertnu radnu skupinu i zadalo precizne naloge. Dakle, na ulice su izšli sasvim pogrešni ljudi. Trebali su ondje biti oni koji ne prihvataju način rada na reformi i apriorno odbacivanje svakog drugačijeg mišljenja. Stječe se dojam da su i ovdje u pitanju prvenstveno osobni interes, kako članova radne skupine, tako i mnogih koji su izšli na ulicu. Potpuno umjetno, senzacionalistički i perfidno stvara se dojam kako netko želi blokirati reformu školstva. Što nije točno. Nema čovjeka u Hrvatskoj koji ne želi poboljšanje školskog sustava. No, sasvim je razumljivo da jedan tako važan resor u Hrvatskoj ne može biti prepušten samovolji, osobnim interesima i shvaćanjima samo nekolicine ljudi u jednoj radnoj skupini, bez obzira koliko stručna ili kompetentna ona bila. Gospodin Jokić i njegova radna skupina trebali bi shvatiti da njihov poslodavac nije jedna politička stranka ili opcija nego hrvatski narod koji ih, uostalom, i plaća. Ako oni ovu elementarnu činjenicu ne shvaćaju, onda stvarno ne zaslužuju rad na reformi školstva. Pa valja u Hrvatskoj imati još nekih drugih kompetentnih ljudi koji zaslužuju da im se iskaže povjerenje u tako važnoj stvari.

Pula: Zaređena 4 svećenika

U subotu 11. lipnja u pulskoj su prvostolnici, katedrali Uznesenja Marijina, zaređena 4 nova svećenika. Josip Mašina iz Zadra, Matteo Baccani iz Firenze, u Italiji, Anton Pernat iz Bora u Srbiji i Pablo Josue Rubio Barcia iz Valencije u Španjolskoj, kandidati iz pulskog Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“, red prezbiterata primili su po rukama porečkog i pulskog ordinarija mons. Dražena Kutleše.

Uobredu ređenja o njihovoj do- stojnosti posvjedočio je generalni vikar Porečke i Pulskog biskupije mons. Vili Grbac. Na misi je ređenja, uz rektora pulskog sjemeništa preč. Piergiorgia de Angelisa, sedamdesetak svećenika iz raznih biskupija, sudjelovalo i mnoštvo rodbine i prijatelja ređenika iz Zadra, Firenze, Valencije i Bora. Za talijanske i španjolske vjernike, kao i svake godine, osigurano je simultano prevođenje sa suvremenim prevoditeljskim kabinama i lokalnom mrežom. Biskup je u prigodnoj homiliji naglasio trostruki posao koji, po uzoru na Isusa, trebaju obavljati svećenici. Isus je bio glasonoša narodu od Boga, rekao je Biskup, tako i svećenici trebaju Božjem narodu naviještati Božju poruku, trebaju

naviještati sigurnost, a za to trebaju imati ovlaštenje od Crkve. Po uzoru na Isusa moraju biti učitelji, ali ono što riječima naučavaju, svećenici moraju prvenstveno pokazivati vjerodostojnim življenjem. Nadalje, po Isusovu primjeru, propovijedanje Evangelija mora rezultirati djelima milosrđa, Isus je mnogo više vremena provodio u liječenju bolesnih, hranjenju gladnih, tješenju žalosnih nego govoreći riječima o Bogu, istaknuo je Biskup te podsjetio ređenike i sve svećenike: „Svi smo mi pozvani više činiti, a tek onda pričati. Dragi ređenici, neka vaša vjera prijeđe u djela, neka postane djelotvorna kako bi je drugi mogli prepoznati“, naglasio je Biskup. Biskup je u nastavku istaknuo nekoliko rječitih situacija iz Evangelija koje nam govore o Isusovim

gestama milosrđa, kada se duboko sažalio nad ljudskom patnjom. Sažalijevao je žalosne, gladne, usamljene. Posebno se sažalio nad onima koji su čeznuli za Bogom, a u tadašnjoj religiji koja je bila tek niz strogih zakona, nisu ga nalazili. Mons. Kutleša je nadalje, spominjući ulomak o isčekivanju žetve, naglasio kako za razliku od farizeja koji u narodu vide pljevu koja će biti uništena i spaljena, Isus vidi žetu koju treba požeti i spasiti, on doista u ljubavi umire za spasenje grešnika. Biskup je istaknuo važnost svećeničke službe naviještanja, suštinsku važnost molitve te činjenicu da svaki čovjek, a pogotovo svaki svećenik, mora biti misionar i žetelac jer svatko treba druge voditi Bogu. (G. K.)

Blagdan Presvetog Srca Isusova, Dan posvećenja svećenika

O blagdanu Presvetog Srca Isusova, kada se ujedno obilježava i Dan posvećenja svećenika, svećenici prezبiterija Porečke i Pulsko biskupije ove su se godine okupili u Svetom Petru u Šumi.

Sveti Petar u Šumi Nakon okupljanja i zajedničke Molitve Srednjeg časa sudionike je pozdravio porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša. Prvo izlaganje o pobožnosti Srcu Isusovu izrekao je vlc. Joško Listeš, župnik pulske Župe Krista Spasitelja. Potom je p. Euzebije Knežević, pavlin, župnik Župe sv. Petra i Pavla u Sv. Petru u Šumi okupljenima nastojao približiti lik sluge Božjeg o. Daniela Hekića, koji je rođen u selu Gljuščići, a preminuo nakon duge i teške bolesti u svećeničkom domu, na glasu svetosti, u mjestu Saccolongo u Italiji. Uslijed multiplex skleroze proveo je dugo godina nepokretan i u velikim bolovima. Dugu i duboku patnju prikazao je kao žrtvu za posvećenje svećenika i obraćenje grešnika, za spasenje njihovih duša. Nakon kraće stanke vlc. Listeš izrekao je prigodna promišljanja za ispit savjesti, a potom je uslijedilo svećano misno slavlje koje je predvodio ordinarij Kutleša. Prigodnu homiliju izrekao je biskup u miru mons. Ivan Milovan. On se prisjetio sadržaja pisma koje je bl. Bulešić uputio kolegi svećeniku Prodanu: *Koliko smo više sjedinjeni s Gospodinom, toliko više možemo biti uspješni i u pastoralnom radu*, piše bl. Miroslav kolegi, koliko smo sjedinjeni s Gospodinom,

toliko smo pobjednici nad onim što nas želi satrati, naglasio je Propovjednik. Susret je zaključen zajedničkim objedom.

Danijel Hekić rođen je 22. lipnja 1926., od oca Franje i majke Andjele, koji su imali devetero djece. Godine 1945. stupio je u novicijat u franjevačkom samostanu u Veneciji, za svećenika je zaređen 1952. godine, ali mlađu misu zbog političkih prilika nije slavio u rodnom Svetom Petru u Šumi. Aktivan je bio svega tri godine: u Veroni (1952. – 1953.), Trstu (1953. – 1954.), Trevisu i Cittadelli (1954. – 1955.). U Trevisu se suočio sa svojom bolešću. No, to ga nije sprječilo da ostane blizak ljudima i ubrzo je postao traženi ispovjednik i duhovnik. Godine 1981. seli u franjevačku Kuću Presvetog Srca u mjestu Saccolongo. K njemu se slijevaju rijeke hodočasnika, on ih prima, tješi, blagoslovila, ispovijeda, lijeći duševne rane. I kada, tijekom vremena, slijedom napredovanja njegove bolesti više ne može ni govoriti, ljudi nastavljaju dolaziti jer osjećaju ohrabrenje od same njegove prisutnosti, a on, onako bespomoćan u svojoj patnji, poput Krista na križu, upravo potom životnom svjedočanstvu, najsnažnije ljudima donosi Krista. Preminuo je, na glasu svetosti, 26. rujna 2009.

Njegov brat **o. Barnaba**, također franjevac, predsjednik Skotističkog povjerenstva Papinskog sveučilišta Antonianuma u Rimu, rekao je za njega: »Istina je da su mnoge osobe koje su bile kod moga brata promijenile način života. Neki kažu da su ozdravili.« I jedna zanimljivost: govor se

da nigdje nema toliko djece krštene imenom Daniela/Daniel kao što je to slučaj oko Padove jer kažu da je o. Daniel posebno usrdno molio za parove s problemima neplodnosti, koji su kasnije, u znak zahvalnosti davali djetetu njegovo ime.

„Stopama o. Danijela Hekića“

Već nekoliko godina, svake korizmene nedjelje, u selu Gljuščići – na području Župe Sveti Petar u Šumi, održava se Križni put „Stopama o. Danijela Hekića“. Križni put održava se duž 4 kilometra duge staze od rodne kuće o. Danijela do mjesta Veli brig, poljskim putovima između oranica i vinograda, kojima je kao dječak prolazio o. Danijel. Ideju je prvotno pokrenuo 2009. godine pavlin o. Alen Kiš, a nastavili su je svi redovnici koji su se nakon toga izmjenjivali u supetarskom pavlinskom samostanu. Godine 2011. definitivno je određena staza i postavljena su raspela koja označavaju postaje te se od tada Križni put održava redovito svake korizmene nedjelje. Zaključne molitve mole se kod velikog zavjetnog križa, nedaleko mjesta Ježenj, postavljenog jubilarne 1900. godine. Rodnu kuću o. Daniela, sagrađenu 1721. te zalažanjem rodbine i prijatelja 2001. temeljito obnovljenu, prigodom zlatnog svećeničkog jubileja o. Danijela, 7. travnja 2002. obitelj je poklonila Župi Sv. Petra u Šumi, nazvavši je „Betanja“ – dom molitve i duhovnog kršćanskog izgradivanja. (G. K.)

MR. SC. JAKOV JELINČIĆ,

**profesor talijanskog i latinskog jezika i književnosti,
arhivski savjetnik, magistar povijesnih znanosti,
zauzeti laik, vjernik i obiteljski čovjek**

Jakov Jelinčić član je Vijeća za arhive i knjižnice Porečke i Pulske biskupije, član je Hrvatskoga arhivističkog društva, Udruge crkvenih arhivista, sa sjedištem u Vatikanu (Associazione archivistica ecclesiastica), Hrvatskoga nacionalnog odbora za povijesne znanosti, Istarskoga povijesnog društva, Hrvatskoga društva klasičnih filologa, Matice hrvatske.

L: Gospodine Jelinčiću, zahvaljujem Vam što ste se odazvali našem pozivu za ovaj razgovor kako biste čitateljima Ladonje približili svoj plodonosan znanstveno-stručni rad, kao i crtice iz Vašega obiteljskoga života. Postira, Supetar, Split, Zadar, Pazin, Zagreb i opet Zadar – to su postaje Vašega obrazovanja?

Zahvaljujem ja Vama. Moram reći da me ugodno iznenadila Vaša zamolba da dadem intervju za 'Ladonju'. Inače ne volim intervjuje, ali smatram da, budući da sam, htio ili ne htio, još uvijek javna osoba, od nekih stvari ne mogu 'pobjeći'.

Evo kratkih podataka o mom životu: rođen sam u seoskoj obitelji. Otac Lovro bio je zemljoradnik, a majka Pavica, rođena Glavinić, domaćica. Treće sam od šestero

Ususret 50. godišnjici

djece. S obzirom da je majka bila teško bolesna, liječnici su joj rekli da može izbjegći smrt samo ako me pobaci. Nije poslušala i rodila me. Nakon tog poroda rodila je još troje djece (ukupno četiri muška i dvije

ženske – na životu smo još dvije sestre i ja). Govorio sam na majčinu pogrebu (66 g.) i zahvalio joj što me nije ubila. Prva četiri razreda osnovne škole završio sam u rodnom mjestu, a osmogodišnju školu u Supetu. Pohađao sam Biskupsku klasičnu gimnaziju u Splitu i Zadru, a na potonjoj sam maturirao. Vojsku sam služio (pune dvije godine) u Valjevu, Novom Sadu i Rumi. Upisujem studij Teologije u Pazinu. Nakon dvije godine zapošljavam se u Zagrebu u tvornici 'Karbon' kako ne bih bio na teret roditeljima za vrijeme namjeđravanog studija. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao sam talijanski jezik i književnost i latinski jezik, uz studij sam gotovo dvije godine redovito radio i pomagao svojima koji su živjeli od poljoprivrede. Da bih to mogao, morao sam držati instrukcije iz latinskog jezika đacima i studentima. Zadnje dvije godine studija uzeo sam studentski kredit. Diplomirao sam prvi u svojoj generaciji. Kasnije sam, uz rad u Arhivu, magistrirao Povijesne znanosti na Filozofskom fakultetu u Zadru.

Drago mi je da sam dobio sjemenišni odgoj, makar nije uvijek bilo lako. Ponosan sam što je pazinsko sjemenište dalo više od

**10. srpnja 1966.g.
Obred vjenčanja u Ogulinskoj crkvi predvodi biskup Josip Pavlišić**

Dodjela biskupijskog priznanja za 40 godina vodenja zaručničkih tečajeva

Još smo uvijek mlađi...

deset (nad)biskupa i jednog kardinala (Josipa Bozanića), jednog akademika, bezbroj odličnih svećenika i sveučilišnih profesora. Jednom mi reče naš poznati pjesnik Jure Kaštelan, koji je i sam bio šest godina u sjemeništu u Splitu: „Mi smo u sjemeništu naučili učiti.“

L: Rad u Državnom arhivu u Pazinu započinje 1967. na radnom mjestu arhivista?

Da, a bila je to čista slučajnost (ako ima slučaja, a ja iz dugogodišnjeg životnog iskustva, ne da mislim, nego znam da slučaja nema – inače, previše bi ih bilo. Ima Netko tko tim ‘slučajevima’ upravlja). Na ulazu u fakultetsku zgradu zaustavi me kolega sa studija i reče mi da je pročitao natječaj za mjesto arhivista u Historijskom arhivu Pazin. On se javio za Arhiv u Varaždinu. Ne očekujući ništa, prijavio sam se. Sutradan su me zvali iz pošte i obavijestili me da navečer imam naručeni razgovor iz Pazina. Nazvao me tadašnji direktor Jovan Popović. Dogovorili smo se da dodem u Pazin na razgovor. Dobio sam posao i dvosobni stan. Moram naglasiti da sam mu rekao da mi to odgovara, ali da prihvaćam uz uvjet da mi se ne prijeći pohađanje crkve. Dobio sam odgovor da je to moje ustavno pravo. Kasnije je došlo do trzavica jer mi je direktor zaprijetio otkazom ako i dalje budem išao u crkvu. Supruga Blaženka rekla mi je da ne smijem popustiti, a ako dobijem otkaz, ići ćemo kopati u Ogulin i živjeti od poljoprivrede (jer ona nije bila zaposlena zbog javno iskazivane religioznosti). Zanimljivo je da me tada zaštitio sekretar Komiteta SKH. Pred četiri godine, kada sam sa suprugom bio u posjetu njenoj rodbini – obitelji njene pokojne tetke (majčine sestre) u Kragujevcu, potražio sam gospodina Popovića, koji živi u Kraljevu. Bio je ugodno iznenađen. Naravno da je u razgovoru došlo i pitanje navedene prijet-

nje otkazom. Rekao mi je da to nije bila njegova odluka, a njegova mi je supruga rekla da nije željela umrijeti prije nego oprostim i njoj koja je tada stala uz svoga supruga. Rekao sam joj da je to davno oprošteno. Nakon nekoliko je mjeseci umrla, a ja sam bio sretan da je shvatila kako protiv njih nemam ništa. Veliki apostol narodā reče da se može hvaliti samo svojim slabostima, pa i ja tako mislim o sebi, ali smijem reći da mi je Bog dao velik dar da ni sa kim nisam prekinuo komunikaciju, da sam svima oprostio i oprashtam. Samo sam čovjek ‘od krvi i mesa’ i neka me sjećanja peku, ali sam svakome spremjan pomoci, koliko je to u mojoj moći. Smatram to zaista velikim Božjim darom, jer kada čovjek nekoga mrzi, onda postaje najvećim neprijateljem samom sebi.

L: Nova okolina, nov grad, vrijeme je kad se donosi čuvena Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga književnoga jezika, a živite na relaciji Zagreb – Pazin. Što Vas tada najviše zaokuplja?

Pazin, kao grad, za mene, kako je vidljivo iz prethodnog, nije bio nov, ali društvo dà. Našao sam neke poznanike iz sjemeništa, ali smo se i sa susjedima lijepo snašli. Što se tiče navedene Deklaracije, moram reći da smo mi studenti o njoj jako malo znali. Jednom me u svoj kabinet pozvao prof. dr. Josip Jernej, po narodnosti Slovensac iz Gorice, a po osjećaju Hrvat, velik i drag čovjek, i počeo mi govoriti o Deklaraciji i o drugim nekim pitanjima koja su tada bila zabranjena tema. Osjetio je da se meni može povjeriti i to mi je bila velika čast. Što se tiče relacije Zagreb – Pazin, ona je postojala uglavnom zbog arhivističkog usavršavanja, ali i stoga što sam

Zaručnici:
Blaženka Košenski & Jakov Jelinčić

Vesela obitelj ispred obiteljske kuće

dobio posao i stan pri kraju četvrte godine studija pa sam morao polagati još neke ispite. Sve je sretno završilo pa sam i stručni ispit položio na vrijeme, a nije bilo nimalo lako. Mogao sam se u potpunosti posvetiti sređivanju arhivskog gradiva i svom novom poslu. I sada se sjećam da sam svako jutro gotovo trčao na posao, razmišljajući kakve će nove podatke, meni zanimljive, naći. Ja nisam diplomirao povijest, ali su mi jezici na kojima je napisan velik dio gradiva (tal. i lat.) pomogli da uđem u 'dušu' Istre.

L: Na Filozofskom fakultetu u Zadru, Sveučilištu u Splitu, magistrirali ste 1977. godine. Koja je tema Vašega magisterija?

Nakon položenih više od dvadeset ispita u četiri semestra, u razgovoru s mentorom, velikim, svjetskim znalcem u arhivskoj struci, Bernardom Stullijem, zaključili smo da je najbolje uzeti temu iz vremena mletačke uprave u Istri. Ne može se reći da taj period nije dosta dobro osvijetljen, ali je Stulli uočio da ne postoji niti jedan rad koji se tiče organizacije uprave. Predložio mi je temu: *Novigradska kancelarija (Istarski Novigrad) u XVIII. stoljeću do pada Venecije (1797.).* Mentor je bio vrlo zahtjevan, a ja sam dao sve od sebe i rezultat nije izostao. Na kraju mi je rekao: „Učinili ste velik napor, ali sada imate studiju jedinstvenu za povijest mletačke uprave na istarskom području.“ Nažalost, mnogostrukе obvezе nisu mi dopustile da rad pripremim za tisak. No, studija je dostupna na Fakultetu i u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, kao i kod mene, a možda se netko, nakon mog 'odlaska' prihvati njena objavljanja. No, nalazi se i u mojim dokumentima u laptopu, ponešto je dotjerujem i osuvremenjujem, pa kako Bog dâ.

L: Bili ste ravnatelj Državnoga arhiva u Pazinu od 1. prosinca 1991. do umirovljenja 15. kolovoza 2003. Prihvatali ste se toga posla u početcima stvaranja slobodne i neovisne hrvatske države, u vremenu krvavoga rata koji nam je nametnut od strane velikosrpske politike i tadašnje JNA?

Kada mi je iz Ministarstva prosvjete, kulture i športa rečeno da će biti imenovan ravnateljem Historijskog arhiva Pazin, optrao sam se jer nisam želio smjenu tadašnjeg direktora, a smatrao sam se i starim (53 g.) za uvođenje u tako zahtjevan posao. No, na kraju sam pristao, ali teška srca. Nekoliko je hrvatskih arhiva, npr. u Dubrovniku, Osijeku, Slavonskom Brodu ... prošlo teška stradanja u Domovinskom ratu. Naš je Arhiv, srećom, bio pošteđen. Za vrijeme ravnateljske službe učinio sam koliko je bilo moguće uz malen broj djelatnika i velika opterećenja s ogromnim brojem zahtjeva u svezi s talijanskim mirovinom. Nije, naravno, bilo lako jer je moj prvi mandat bio obilježen ratnim opasnostima i eventualnom mogućnošću preseljenja arhivskog gradiva na drugu lokaciju što je moglo biti pogubno za gradivo, ali i za ljude. Imao sam podršku svih ministara (Vlatko Pavletić, Vesna Jurkić Girardi, Božo Biškupić i Antun Vujić), a što je najvažnije, i svih djelatnika. Sedam mjeseci prije kraja trećeg mandata zamolio sam ministra Vujića da me razriješi kako bih mogao, zbog zdravstvenih tegoba (šećer i tlak) zatražiti umirovljenje. Na kraju svega moram reći da mi je drago što sam vrijeme svoje ravnateljske službe proveo bez većih stresova za sebe i za Ustanovu.

L: Državni arhiv u Pazinu jedna je od najznačajnijih arhivskih institucija u Hrvatskoj?

Da, u pravu ste! Od sada postojećih osamnaest arhiva u RH (u moje vrijeme dvanaest) naš Arhiv, prema vrijednosti gradiva, pripada svakako onim najvažnijim u Hrvatskoj. Imamo veći broj starih statuta, velik broj starih isprava, matičnih knjiga, a broj starih bilježničkih knjiga veći je od broja svih knjiga takve vrste u svim hrvatskim arhivima. Iako sam u sretnoj mirovini već trinaest godina, a gotovo svakog dana u arhivskoj Čitaonici nešto istražujem i pišem, 'za svoju dušu', radujem se svakom dolasku istraživača iz Hrvatske, Slovenije, Italije, Austrije, SAD-a, itd. Znači da Arhiv ima razlog svog postojanja.

L: Rad na popisivanju arhivskoga gradiva Porečke i Pulske biskupije prijeda Vašim najznačajnijim „arhivskim zahvatima“?

U pravu ste! Ali, prije svega to treba zahvaliti dvojici vizionara u tom smislu, mons. Dragutinu Nežiću, biskupu porečkom i pulskom, i profesoru Draženu Vlahovu, direktoru ovog Arhiva, koji su, čini mi se, na Draženov prijedlog, sjeli i dogovorili suradnju. Vlahov je ponudio mene, kao svog izaslanika, a Nežić svećenika Ivana Graha, neutrudivog pastoralnog, ali i znanstvenog djelatnika. U razdoblju od 1970. do 1980. zajedno smo obišli sve župe (osim dviju, iz objektivnih razloga) i djelomice sredili i popisali kompletno arhivsko gradivo, a onda krenuli na sređivanje Biskupijskog arhiva koji se još uvijek sređuje (prof. Branka Poropat, arhivistica tog Arhiva). Bio je to jedinstven pothvat na razini bivše države, a što se Hrvatske tiče, jedini do danas. Osim pok. mons. Grahu, velikom radniku, mogao je raditi i više od dvanaest sati dnevno, treba zahvaliti i svim tadašnjim župnicima, a nije bilo lako, posebno s onim starijima u kojima je tinjalo nepovjerenje prema svemu u čemu su sudjelovale državne vlasti i institucije (a mi stariji dobro znademo zašto).

L: Član ste mnogih udruga i stručnih tijela?

Već ste me u tom smislu predstavili na početku, pa o tom ne bih. Teško je u mojim godinama sudjelovati u svemu, ali pokušavam svuda, koliko je to moguće, ne biti članom samo 'na papiru'.

L: Predavali ste na visokoškolskim ustanovama i srednjim školama?

Kako nas je u vrijeme mog studiranja bilo malo na talijanistici, pok. profesor Josip Jernej pitao me bih li ostao na Fakultetu. Rekao sam da bi mi to bila čast, ali da ja 'nisam tatin sin', tj. da mi tata ne može osigurati 'početni kapital' kako bih osigurao život u velikoj sredini, kao što su mogli neki moji kolege Zagrepčani iz srodnih struka.

Ispalo je, međutim, da mi se za to pružila prigoda kada me dekanica tadašnjeg Pedagoškog fakulteta u Puli, Vera Glavnić, zamolila da predajem Latinski jezik na talijanistici. (Naravno, ovo i što će da je nabrojiti – sve u popodnevnim satima, kako Arhiv ne bih oštetio, ili subotom). Kasnije me molila da ostanem stalno, molila je i Blaženku da me nagovori, ali joj je ona rekla da sam ja zaljubljen u Arhiv. Bilo je to lijepo iskustvo. Predavao sam Latinski jezik na talijanskom i tako sam ‘brusio’ govorni jezik da ga ne zaboravim. Predavao sam deset godina, a kasnije sam studentima Povijesti, Hrvatskog jezika i književnosti, i Talijanskog jezika i književnosti, sedam godina predavao Latinski po četiri semestra kao pomoćni predmet. Dio se tih studenata kasnije zaposlio u Arhivu, ali ih se većina vratila na Fakultet i danas polako postaju stupovi ove ustanove. Pet sam akademskih godina predavao Latinski jezik u Biskupijskom misijskom sjemeništu *Redemptoris mater* u Puli. Studenti su bili iz raznih država i jezičnih područja, pa sam morao objašnjavati razne pojmove. Lijepo iskustvo i nova prijateljstva!

O predavanju Latinskog i Talijanskog jezika u gimnazijalnim razredima buzeteske srednje škole da i ne govorim (opet pet godina!). Nekoliko sam godina zamjenjivao kolegice trudnice u Rovinju, u hrvatskoj i talijanskoj školi. Čak sam predavao i Grčki na talijanskom jeziku u Rovinju (bivši kulturološki smjer – dvije godine).

A, da! Jednu sam školsku godinu predavao Latinski jezik prvom i drugom razredu u pazinskoj gimnaziji te dvije godine Talijanski jezik u zadarskom sjemeništu u izbjeglištvu u Pazinu.

Kako su sa mnom na Filozofskom fakultetu u Zagrebu studirala dvojica franjevaca konventualaca, danas vrlo poznatih na širem planu, zamolili su me da predajem Latinski jezik na njihovoj gimnaziji. Na taj sam način, budući da sam već bio u braku, a supruga i ja živjeli smo od studentskih kredita, mogao nešto zaraditi, ali i podučavajući druge, naučiti (*Docendo discimus!*).

Održavao sam tečaj talijanskog jezika u Pazinu i Buzetu, u okviru Narodnih sveučilišta te u Istarskim toplicama za liječnike i ostalo osoblje.

Kada bih danas pokušao zbrojiti kolikima sam, izvan radnog vremena Arhiva i subotom predavao, brojka bi možda narasla i preko tisuću. Kada danas susretjem te ljudi, očeve i majke, djedove i bake, liječnike, ekonomiste, odvjetnike ... i one koji su se zaposlili kao završeni srednjoškolci, često mi dođe suza na oko kada mi kažu koliko me se rado sjećaju... Ali – i ja njih. Neka nas sve Bog blagoslov i čuval! Za mene je ovo sjećanje pravi blagoslov. *Omnia ad maiorem Dei gloriam!*

L: Dobitnik ste mnogih odlikovanja i priznanja?

Moram reći da nisam išao za priznanjima ni odlikovanjima, ali bih bio lažno skroman kada bih rekao da mi nisu godila. Čovjek kada nešto radi, kada u nešto ‘zagrizi’, lakše radi kada dobije ‘povratnu informaciju’. Dobio sam dva odlikovanja; Medalju rada Jugoslavije i Red Danice Hrvatske s likom Marka Marulića, od strane Predsjednika Republike dr. Franje Tuđmana. Draga mi je i Povelja Grada Pazina u znak priznanja za zaštitu i obradu arhivskog gradiva na području Pazina i Istre, kao i Biskupijsko priznanje od biskupa Ivana Milovana, koje sam dobio zajedno sa suprugom Blaženkom.

Raduju me i Srebrna plaketa Historijskog arhiva u Pazinu, kao i Priznanje fakulteta u Puli za dugogodišnji rad, Priznanje i zlatna značka za 50 dobrovoljnog davanja krvi i dr.

L: Objavljene knjige, poglavlja u knjigama, radovi u zbornicima, prilozi u znanstvenim i stručnim časopisima. Prikažite nam tu bogatu i zavidnu bibliografiju u brojkama?

Moja rodna župa Postira ima bogatu tradiciju. Utemeljena je 1581. godine. Najstarija je matica krštenih i vjenčanih: krštenih iz 1584. do 1669. godine, a vjenčanih od 1584. do 1671. Na zamolbu prijateljâ objavio sam je pod naslovom: *Na postirske vrelime (Najstarija knjiga krštenik 1584. – 1669. i vjenčanih 1584. – 1671.).* Bilo je to u prvoj godini moje mirovine (2004.).

Nakon toga objavio sam *Statut Dvigrada, Statut Vodnjana i Statut Novigrada* (sva tri u koautorstvu s vrhunskim znanstvenicima – jer takve se edicije spremaju u ekipi) te samostalno još knjigu *Sažeci propisa Novigradske općine 1481. – 1794.)* i konačno *Knjigu ređenika u Pićnu 1632. – 1783.*

Prvi od do sada 135 objavljenih radova, objavio sam davne 1970. godine. Posebno polje mog zanimanja i mojih radova jesu matične knjige, ali i druge istarske teme.

Imao sam sreću da sam našao dva statuta koji su se smatrali zagubljenima: najprije onaj Svetog Lovreča Pazenatičkog, a zatim Vrsarski statut. Za pravnu, ali i širu povijest, radi se o kapitalnim rukopisima. Objavio sam ih u drugim edicijama (prvi u Vjesniku historijskih arhiva u Rijeci i Pazinu, a potonji u Atti di Ricerche Storiche u Rovinju).

Da ne bih išao preširoko, eventualnog zainteresiranog čitatelja upućujem na rad dr. sc. Elvisa Orbanica, ravnatelja Državnog arhiva u Pazinu: *Jakov Jelinčić: Biobibliografija, objavljen u Arhivskom vjesniku br. 57 (2014.), str. 169 – 185,* kojemu ovom

prigodom zahvaljujem na pažnji prema jednom od svojih prethodnika.

L: Obitelj, vjera, rodoljublje. Vrednote koje su hrvatski narod očuvale na ovim prostorima, sve se više dovode u pitanje. Prozivaju se oni koji ustraju na tim temeljima i etiketiraju kao nazadni i konzervativni. Kako odgovoriti na ta prozivanja i očuvati taj nacionalni i vjerski identitet?

Obitelj je za mene svetinja. Tako sam doživljavao obitelj iz koje sam ponikao, a tako doživljavam i obitelj koju smo supruga Blaženka i ja, uz Božju pomoć, ‘stvorili’. Bezvjerski i antivjerski sustavi borili su se protiv vjere i Crkve jer su znali da velika većina ljudi više vjeruje Crkvi nego njima. Pravo bogoljublje rađa čovjekoljublje i domoljublje. Osobno, nikada se nisam bojao reći da sam vjernik. Može nekome izgledati smiješno, ali ja sam, pri upoznavanju, posebno s nekim znanstvenikom ili stručnjakom, odmah ‘otvarao karte’. Rekao bih da sam vjernik. Na tu sam ‘nazadnost’ i na taj ‘konzervativizam’ bio jako ponosan. Ponetko bi se iznenadio, ali nitko me nije odbacio. Nakon toga mogli smo otvoreno suradivati. Imam mnogo prijatelja među vjernicima i katoličkim intelektualcima, ali i među ateistima i agnosticima. Među njima ima toliko divnih ljudi (a to ne može biti bez Boga, koga ne poznaju, ali Bog poznaje njih). Imam prijatelja i među pravoslavcima, protestantima i muslimanicima. Ja poštujem njih i njihovo uvjerenje, a oni moje. Ponosan sam na svoju hrvatsku narodnost i smiješno mi je kada to netko naziva nacionalizmom. Znači da on brka pojmove. Mislim da je najbolji odgovor na takva prozivanja jednostavno živjeti ta dva identiteta i uvjeren sam da tu ne treba mnogo rijeći. Djela su važnija, ili bolje: jedino važna.

L: Predstavite nam svoju obitelj?

U jesen 1963. imao sam veliku sreću. Prijatelji su me upoznali s djevojkicom koja je na probama studentskog zbora u Palmotićevoj sjedili nekoliko stolica od mene (ja tenor, ona sopran), ali ... nismo se poznavali. Blaženka Košenski. Studirala je stomatologiju. Nakon dvije i pol godine upoznavanja (‘hodanja’), vjenčali smo se! Bilo je to na njen 23. rođendan (10. srpnja) 1966. Odlučili smo se vjenčati kao studenti jer smo željeli biti bliski, ali i čisti do oltara. Na tome smo jako zahvalni Gospodinu. Vjenčao nas je mons. Josip Pavlišić, biskup-župnik, koji je za tu zgodu došao iz Gospića, kamo je otišao za župnika iz Ožulina. Nakon 11 mjeseci rodila se naša najstarija kći, Mirjam, a osam dana nakon toga Blaženka je diplomirala! Vjerojatno – svjetski unikum! Nakon Mirjam rodila se Pavita, pa Jelena i na kraju Katarina. Zanimljivo: svaka u drugom gradu: Zagreb,

Pula, Pazin i Rijeka! Sve su diplomirale i zaposlene su. U našoj je obitelji, kao u svakoj, bilo i trnja... Imamo divnog zeta, Domagoja Kužića koji je oženio našu kćer udovicu. Jedan je raskinuo bračnu vezu, a treći je zet, Josip Lešić, pokojni. Imamo četiri unuke (Zrinku, Ivanu, Laru i Maju) i jednog unuka (Samuela), koji su nam velika radost. Sve su kćeri, manje ili više, zauzete u Crkvi i zato smo ponosni i sretni.

L: Možete li nam usporediti svoja rodna Postira na Braču i Pazin nekad i danas?

Kada bacim pogled 'u retrovizor', barem što se tiče mojih rodnih Postira, teško da bih ih mogao prepoznati. Bilo je to ugodno mjesto težaka i ribara. Živjelo se skromno, ali radosno i radišno. Danas su ribari rijetki, a rijetki su i oni koji se bave samo poljoprivredom. Materialno se živi mnogo bolje: svjetski poznata tvornica 'Sardina' odlično posluje i zapošljava velik broj ljudi, ne samo iz Postira nego i iz okolnih mjeseta, a dio njih u popodnevnim satima odlazi u svoje vinograde, maslinike i povrtnjake. Navodno u mjestu nema nezaposlenih. Proizvode se ogromne količine prvoklasna maslinova ulja i kvalitetnih vina. Velik se dio tih i drugih poljoprivrednih proizvoda prodaje turistima. U vrijeme moje mladosti ljudi su rijetko odlazili običnim danom u gostonicu. Za to je bila rezervirana nedjelja poslijepodne. Vremena su se promijenila. Danas su u ljetnim danima stolovi uz more puni naših domaćih ljudi koji ne shvaćaju da strani turisti cijelu godinu štede kako bi mogli desetak i manje dana uživati blagodati mora i sunca. Tri su hotela (od toga dva s bazenima) uglavnom ljeti popunjena, ali i mnogi mještani imaju apartmane. No, sezonusi bi trebalo produžiti. Uz te promjene, moram s ponosom naglasiti da je vjerska komponenta i dalje vrlo jaka, da su ljudi, pa i mladi, odani Crkvi i da su mnogi od

njih vrlo aktivni, i to baš mladi intelektualci koji su velika podrška župniku, što opet ne znači da i ondje nije prodro liberalizam sa svim svojim negativnostima.

Moje je rodno mjesto dalo više poznatih ljudi. Istranima je od njih najpoznatiji Vladimir Nazor. No, i danas Postira mogu biti ponosna na velik broj vrlo uspješnih ljudi. Zanimljivo je, npr., da su iz malog mjeseta (oko 1500 stanovnika) u isto vrijeme dva brata bila dekani fakulteta: Teološkog u Zagrebu prof. dr. Tonči Matulić, a na Umjetničkoj akademiji u Splitu njegov brat, prof. dr. Branko Matulić, danas prorektor za kvalitetu, kulturu i umjetnost Sveučilišta u Splitu. Ovdje također napominjem da su oni članovi brojne obitelji, oca zemljoradnika i majke domaćice koji su u ljubavi rodili i odgojili desetero djece, od kojih su neki intelektualci, drugi poljoprivrednici, zatim prodavači... Kad ima puno djece, ima i svih zanimanja i zvanja. Zanimljivo je da iz 'našeg malog mista' danas ima možda i preko 150 ljudi s fakultetskom diplomom. Iz Postira je i akademска kiparica Sandra Nejašmić, najbolji student generacije Akademije likovnih umjetnosti 1995. koja je ostavila tragove i u Istri, posebno kao profesorica na Skoli za umjetnost i obrt u Puli i čiji diplomski rad, poprsje svetog Ivana Pavla II., resi atrij Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Rijeci.

Što se Pazina tiče, smatram ga svojim gradom. Mislim da on, kao i sva druga mjeseta, ovise o tome kakvi su njegovi stanovnici. Kaže se da stari ljudi hvale prošla vremena. Ima u tome istine, ali je zaista istina da smo se nekada više družili, više poznavali, sudjelovali u raznim zajedničkim akcijama. Bez obzira na sve, mislim da stanovnici Pazina imaju 'ono nešto' (Talijani bi rekli: *Un non so che*), što drugi istarski gradovi nemaju. Čuo sam uzrečicu *Pazin ima dušu*. Pa neka takav i ostane, a uvijek može i treba napredovati.

L: Sto još ne znamo o Jakovu Jelinčiću?

Pa, ne znam! Ponekad mi se čini da neki ljudi o meni 'znaju' više nego ja sam o sebi... Oni koji me dobro poznaju, znaju da sam velik zaljubljenik u šport, možda i previše jer me jako zbole porazi naših športaša. Ponosan sam što je jedna mala Hrvatska svjetska velesila u mnogim športovima, a posebno me boli što se moj 'Hajduk', u koji sam se zaljubio kao dvanaestogodišnjak, nikako ne može oporaviti. Kažu, a i ja se slažem, da 'nije u soldima sve', no ipak... E, da, još nešto! Jednom sam, kao mladić, zapjevao u jednom društvu u Zagrebu. Nisam znao da je u blizini jedan poznati skladatelj lake glazbe. Ne sjećam mu se imena, ali to nije ni važno. Pitao me bih li volio biti pjevač na estradi. Bilo je to vrijeme Ive Robića, Marka Novosela, Tereze Kesovije, Beti Jurković, Šerfezija...

Ako se dobro sjećam, Vice Vukov tada je tek započinjao karijeru. Rekao sam: „Ne, hvala! Ja želim pjevati kada mi se pjeva i plakati kada mi se plače.“ Ili nekako slično... I nisam se pokajao. Da sam pristao, možda danas ne bih imao divnu ženu i sretnu obitelj s kojom sam uvijek volio putovati. Sada malo teže, no za Postira se još uvijek nađe vremena – i snage!

L: Vaša poruka čitateljima Ladonje?

Malo teško pitanje. Tko sam, naime, ja da bih mogao nešto poručiti tisućama čitatelja? Mogu im poručiti samo ono što poručujem sebi, svoj djeci, nasljednicima: „Budimo to što jesmo! Ne bojmo se reći da smo vjernici. Vjera nije svećana košulja koja se stavlja samo onda kada idemo na misu. Ona mora biti dio naše svakidašnjice. Mnogi su za nju umirali (Stepinac, Bulešić, Bonifacio...), a mnogi i danas umiru... I u nacionalnom smislu budimo to što jesmo: ako smo Hrvati, budimo Hrvati, ako smo Talijani, budimo Talijani ili pripadnici bilo koje narodnosti, budimo ono što jesmo! I još nešto! U današnjem svijetu materijalizma i konzumerizma važno je zgратiti i imati! Mi koji smo stariji znademo da je važnije BITI nego imati! Ne promičem siromaštvo, naprotiv! Trudimo se da možemo ugodno živjeti, ali ne zaboravimo na one koji trebaju našu pomoć. Ne zaboravimo svoje korijene (Dobrila, Milanović, Pavlišić, Bulešić, Hek, istarski narodnjaci...). Biljka bez korijena nema života. Uvrene. I na kraju: širimo 'Ladonju', čitajmo je, ali i pomažimo Uredništvu da bude još bolja!

L: Za kraj iskrene čestitke povodom Vašeg visokog jubileja, 50. obljetnice braka i svečanosti koja slijedi u srpnju ove godine!

Hvala Vam na čestitkama! Radosni smo što će i ove godine 10. srpnja biti nedjelja, kao što je bila 1966. godine. Bit će to u našoj župnoj crkvi sv. Jurja na Starom Pazinu u 11 sati, kao i onog dana. Zahvaljujem našem dragom i agilnom župniku Željku Zecu koji je podržao našu ideju da to bude pod župnom misom. Radostan sam što će obnovu naše ženidbene privole voditi moj nećak, don Jenko Bulić, sin moje mlađe sestre Marije. Izmjenit ćemo iste one prstene koje je prigodom naših zaruka na Božić 1965. blagoslovio naš velik prijatelj i Blaženkin župnik biskup Josip Pavlišić. U našem srcu ima mjesta za sve. Bit će nam draga da toga dana budu s nama, ako ne fizički, a onda u duhu i molitvi, mnogi naši prijatelji i znanci. Nakon mise bit će pred crkvom malo glazbe i pjesme i kolača. Svi su dobrodošli!

Smijem li još nešto dodati? Istra je mjesto Blaženki i meni, cijeloj našoj obitelji, mnogo dala. Nadam se da joj nismo ostali dužni. Volimo je!

KRŠTENJE OSMOGA DJETETA U OBITELJI TROGRLIĆ

VIŠNJAN Biskup Dražen Kutleša u crkvi sv. Kvirina i Julite u Višnja-nu krstio je na nedjeljnoj misi 17. travnja 2016. Rozu Mariju Trogrlić, osmo dijete obitelji Marija i Marije Trogrlić. Sružnici Trogrlić rodom su iz Dalmacije. Četrdesetvogodišnji je Mario iz Splita, a dvije godine mlađa supruga Marija iz Omiša. Životni put, ili kako oni vole reći Božji plan, doveo ih je s četvero djece prije osam godina u Višnjan. Mario je državni službenik, radi u Puli, trenutačno koristi roditeljski dopust, a Marija je učiteljica razredne nastave. Daleko od rodnoga kraja i rodbine, prihvaćajući svako dijete kao Božji dar, iskusili su da je za bračni i obiteljski život najvažnije zajedništvo s Bogom i zato su usprkos mnogim obvezama nastavili svoj „hod u vjeru“ u neokatekumenskoj zajednici u Poreču. Krštenje Roze Marije bio je poseban trenutak za župnu zajednicu, ali najradosnija su bila braća i sestre: Mirjam od 12 godina, Magdalena 11, Mihael 9, Dujam 8, Marcijam 6, Marija Ana 4 i Margareta Marija 2. Biskup je na početku homilije čestitao slavljenici jer je krštenjem postala „dijete Božje“, a njenoj

obitelji zahvalio ponajprije za prihvatanje dara života, za njihovo svjedočanstvo obiteljskoga života i za prenošenje vjere djeci. Rekao je da obitelj koja daruje život dobiva život. Školarci obitelji Trogrlić zapamtili su da je Biskup naglasio kako nije dobro djeci ispunjavati baš svaku želju i hir, već da su roditelji pozvani pružiti djeci ono što im je uistinu potrebno. Iako su često njihove

djeće želje „neispunjene“, oni su sretni i radosni jer u njihovoj deseteročlanoj obitelji nikada ne nedostaje ljubavi. Nakon misnog slavlja Biskup se odazvao pozivu obitelji Trogrlić i pridružio se svečanom objedu priređenom u obiteljskom domu. (Ljiljana Bernaca) Fotografije : Gabriela Dušek

Sv. Vid, Modest i Krešencije

GROŽNJAN Svečanom je svetom misom u srijedu 15. lipnja u Grožnjalu obilježen blagdan svetih zaštitnika Grožnjana: Vida, Modesta i Krešencija. Euharistijsko slavlje predvodio je župnik domaćin vlč. Miroslaw Paraniak, a koncelebrirao je vlč. Antun Tonči Jukopila. U prigodnoj homiliji vlč. Mirogovor je o svetcima zaštitnicima, koji bi nam trebali biti uzor po svojoj čvrstoj vjeri, te o Božjem milosrdju, uz citat Isusove rečenice: „Tvoja te vjera spasila!“ Sveti Vid uvršten je u skupinu takozvanih 14 zaštitnika u velikoj nevolji. Svečanoj misi prisustvovao je i grožnjanski načelnik prof. Claudio Stocovaz sa suradnicima. (Tekst i foto: Valerija Dešković Mirosov)

750. obljetnica župne crkve sv. Nikole biskupa

PAZIN Koncertom zborske glazbe, u nedjelju 29. svibnja, u Pazinu je započeo višednevni program obilježavanja 750. obljetnice župne crkve sv. Nikole biskupa. Izvrsnim pjevanjem i muziciranjem Župni zbor sv. Bernarda iz Funtane ispunio je prvu večer obilježavanja tri četvrt tisućljeća te pazinske crkve smještene u samom središtu grada. Zbor je koncert otvorio poznatom pjesmom Daniele Sis-goreo Morosan „Da te samo dotaknem“. Uslijedile su pjesme „Kruh andeoski“, zatim Ludwiga van Beethovena „Na nebu moje duše“, talijanska pričesna pjesma „T'adoram Ostia divina“ te „Ave Maria“ kojom je zaključen prvi dio. Druga polovica koncerta otvorena je pjesmom „Krist na žalu“ sv. pape Ivana Pavla II. Nakon

nastavka u malo ležernijem tonu pjesmama „Samo je u Bogu mir“ i „Kriste, hvala ti“, uslijedila je „Ave Maria“ na njemačkom, a nastup je zaključen pjesmom „Velik si“, Eve Lene Hallmark. Zborom je ravnao dirigent Zlatko Crnković, orgulje je svirala Mihaela Štifanić, a violinu Anton Gergorić. Voditeljica je zbara Kristina Struja. Po završetku koncerta pazinski župnik preč. Mladen Matika predstavnicima je zbara uručio prigodne darove, a župniku Funtane vlč. Ivanu Butkoviću kip sv. Nikole. Župni zbor sv. Bernarda djeluje neprekinito više od 30 godina. Od početnih nekoliko članova vrlo je brzo izrastao u mješoviti četveroglasni zbor u kojem zajedno pjevaju različite generacije. Izvode skladbe na hrvatskom, talijanskom, njemačkom i latinskom jezi-

ku. Redovito održavaju godišnji koncert u sklopu Kulturnog ljeta u organizaciji mje-sne turističke zajednice. Bilježe mnoga go-stovanja u zemlji i inozemstvu. Prigodom proslave 25. obljetnice postojanja zbor je 2008. godine izdao i svoj prvi samostalni nosač zvuka.

Znanstveni simpozij

U utorak 31. svibnja održan je mali znan-stveni simpozij o tom sakralnom zdanju, razni predavači obradili su povijest i kul-turnu baštinu crkve sv. Nikole. Dr. sc. Elvis Orbanić održao je predavanje pod naslo-vom „Povijest Župe s posebnim osvrtom na Ignacija Buzetskog“.

Dr. Orbanić je naglasio da prvi spomen Pazina u povijesnim zapisima datira iz 983.

godine, a župa se prvi put spominje 1177. godine. Ignacije Kajetan Buzetski bio je najpoznatiji od 30 pazinskih prepozita, koji su obilježili razne epohe trajanja Pazinske prepoziture, od 1282. do posljednjeg prepozita Leopolda Jurce, i 1951. godine kada je prepozitura ukinuta. Ignacije Buzetski posebno ostaje zabilježen po zapisu o duhovnoj vizitaciji 1788. godine. Godinu kasnije dao je tiskati 1000 primjeraka molitvenika na hrvatskom jeziku. Godine 1796. postaje biskupom Trsta.

Dr. sc. Irma Huić iz Hrvatskog restauratorskog zavoda u svom se izlaganju osvrnula na sveukupnu arhitekturu i urbanizam crkve sv. Nikole, izložila je povijest građevinskog razvoja crkve te veće restauratorsko-konzervatorske zahvate. Crkva je 1266. obuhvaćala samo osnovni dio središnje lađe crkve, bez prezbiterija, a tek je u kasnijim stoljećima poprimila

konture današnjeg tlocrta crkve. Dr. Huić je potom iznijela pregled konzervatorsko-restauratorskih zahvata provedenih od 2007. do 2013.

Viši konzervator, savjetnik Željko Bi strović u izlaganju pod naslovom „Enigme majstora pazinskog prezbiterija“ izložio je pregled dosadašnjih znanstvenih spoznaja o ciklusu slika u župnoj crkvi sv. Nikole u Pazinu. Izložio je zatećeno stanje te tijek konzervatorsko-restauratorskih zahvata provedenih na slikama: Smrt sv. Josipa, Bogorodica od Rožarija, Sv. Margareta Kortonska, Bogorodica od Karmela i Vizija sv. Antuna Padovanskog, Portret biskupa Andree Rapicija, Portret biskupa Enrica Rapicija i Portret prepozita Antuna Vida Franjul, te na te na povjesnom sakristijskom ormaru.

Konzervator-restaurator Kristina Krulić govorila je o konzervatorsko-restauratorskim radovima na zidnim slikama koji su započeli 2015. i još traju. Nakon završetka

Duhovna obnova, vlč Rikard Lekaj

izlaganja posjetitelji su imali prigodu pogledati to vrijedno zidno slikarstvo na stropu prezbiterija.

Izložba "Župna crkva sv. Nikole u Pazinu"

U srijedu 1. lipnja 2016., u sklopu obilježavanja 750. obljetnice pazinske župne crkve sv. Nikole biskupa, u Muzeju Grada Pazina otvorena je izložba "Župna crkva sv. Nikole u Pazinu", a tom je prigodom predstavljen i istoimeni vodič s tekstom na četirima jezicima. Izložba, koju su zajedno realizirali Maja Zidarić i Denis Visintin, donosi kronološki pregled pazinske crkve, od prvog spomena župe 1178. i gradnje župne crkve 1266. godine, prikaza povijesno-umjetničkog razvoja crkve, njene arhitekture, fresko oslika, nadgrobnih ploča, baroknih

Svečano misno slavlje predvodio je mons Dražen Kutleša, biskup porečki i pulski

oltara, oltarnih pala i liturgijskog posuđa. Predstavljajući vodič, autor teksta Josip Šiklić napomenuo je kako se radi o prilagodbi teksta njegove monografije "Crkva sv. Nikole" objavljenoj 2006. Vodič na 80 stranica uvodno donosi crtice iz povijesti Pazina, povijesti Župe i pazinske prepozititure te povijest gradnje crkve od 1266.

do početka 20. stoljeća i otkrića fresaka u njenu svetištu.

Duhovna obnova

Duhovni je dio priprave za tu visoku obljetnicu održan prigodnom trodnevnicom od četvrtka 2. do subote 4. lipnja, na temu „Lice Očeve – lice milosrđa“. Program je

ŽUPNA CRKVA SV. NIKOLE U PAZINU

BAROKNI OLTARI ŽUPNE CRKVE SV. NIKOLE

Sieverna lada

Kapela Bratovčane Svetoša Krstir mazanene izgorjala. Bogorodica, dječko kipara Antunija Michalaža iz 1774. godine, pala je prilikom Dječje sestanke u Krku, okrenula glavu i prekinao druge dječje igre. Uspomena o događaju se održava u pozorišnim i drugim kulturnim programima. Ostanak je bio na strelju 18. stoljeća, dovuknut posatora. Uz kip, na strelju na kojem je stajao, dovršeno krušteni stupovi sv. Jurja i Katarine Škape.

Otar kapele sv. Jurja kroz vlasti palogla Leopolda Kachetinoga, učenog i političara. Na bočnom stranu oltara je postavljena kipova sv. Kozme i njegova sestrica sv. Dujka, a na stipezu oltara imenica malog prijatelja kipcić dvije djevojice atletice u obliku obuće s nosom. Na stipesu sv. Margarete (Rita Koronata) u istoimenoj kapeli refleks je pritkriv svecice preveren platom. Lopta palai s prizikom svecice u molitvi djelelo je Leopolda Kachetinoga u 1786. godine, a kipom je kipovana Ženskih sveci i zaboravljeni - habanjama, u ukiranu, simbolna počajama.

Pano s izložbe o župnoj crkvi sv. Nikole u Pazinu

Duhovna obnova, vlč. Darko Zgrablić

Duhovna obnova, vlč. Zvonimir Badurina Dudić

Zajednička fotografija na kraju misnog slavlja

svakodnevno započeo Krunicom Božjeg milosrđa, zatim je uslijedilo misno slavlje i klanjanje. Prvoga je dana predvodio vlač. Zvonimir Badurina, župnik u Poljicama na Krku, drugog dana vlač. Rikard Lekaj, župnik pulske prvostolnice, i trećeg dana vlač. Darko Zgrablić, župnik u Svetvinčentu.

U sklopu obilježavanja ove visoke obljetnice župne crkve u subotu 2. srpnja 2016., u 10 sati, Josip Šikić, prof., u crkvi na pazinskoj Kalvariji održao je predavanje „Kalvarija tijekom povijesti“, nakon čega je preč. Sergije Jelenić, kancelar Porečke i Pulsko biskupije, blagoslovio obnovljene postaje Križnog puta.

Jesmo li dostojni povijesnog nasljeđa?

U nedjelju 5. lipnja svećanim misnim slavljem koje je predvodio porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša proslavljena je 750. obljetnica postojanja pazinske župne crkve sv. Nikole biskupa.

Na početku je prigodan pozdrav izrekao župnik domaćin, pazinski dekan preč. Mladen Matika. Uz mnogobrojne žitelje Pazina koji su ispunili župnu crkvu misnom slavlju naznačio je pazinski gradonačelnik Renato Krulčić, dogradonačelnica Mirjana Galant te drugi predstavnici gradske uprave. Biskup je na početku prigodne homilije naglasio kako nas 750. obljetnica crkve obvezuje da preispitamo svoj odnos prema svemu onom što su nam prethodne generacije ostavile u nasljeđe. Prigoda je to da se zapitamo znamo li cijeniti ono za što su oni žrtvovali, kako u materijalnom smislu,

tako i po pitanju moralnih vrednota. Vjerinci u vrijeme prve Crkve dobro su znali, prema primjeru Isusa Krista, vrijednost žrtvovanja za druge. Žrtva donosi napredak, i kada u društvu prestane osjećaj za žrtvu, počinje dekadencija, rekao je Biskup. Naši su predci sagradili velebnna sakralna zdanja iz ljubavi prema Bogu, a živjeli su u višestruko siromašnjim i težim uvjetima od nas danas. Oni su gradili iz vjere i zato su bili tako uspješni, znali su odakle dolaze i kamo idu. Oni bi nam u tome trebali biti uzor, rekao je Biskup. No, još vrjednije od velebnih sakralnih zdanja jest ono nematerijalno što su nam predci ostavili u nasljeđe, a to je upravo vjera naših predaka. Jesmo li dostojni nasljednici tog nasljeđa, upitao je Biskup. Neka nam to bude poticaj da se zapitao težimo li u svojim nastojanjima ka pravome cilju. Govoreći o situaciji iz Evandžela gdje Isus, sažalivši se, vraća u

život udovičina sina jedinca, Biskup je naglasio kako upravo po uzoru na Isusa koji je postao čovjekom kako bi u potpunosti shvatio čovjeka, i mi trebamo sa suošćeњem nastojati razumjeti drugu osobu jer je samo razumijevajući stavove i motivacije drugoga, moguće oprostiti. U prolaznosti vremena potrebno je shvatiti da je jedino doista važno ono što je na spas duše. Upravo bi nam u tome trebali biti uzor naši predci, oni su bili daleko razboritiji od nas. Imali su vrednote u koje su vjerovali, čvrsto vjerovali da ih one vode u Vječnost. Mi se danas bojimo nekih koji dolaze i donose neke svoje drugačije vrednote jer osjetimo da su jači, a mi smo svoje vrednote pogazili. Zato se ohrabrimo i krenimo jer čovjek koji slijedi Isusov nauk, uвijek ima svjetionik prema kojem pronađi u životu pravi put do Vječnosti, zaključio je Biskup. (Gordana Krizman)

Koncert župnog zbora sv. Bernarda iz Funtane

Hodočašće župe i zbora iz Kanfanara hrvatskoj župi u Salzburg

Nakon višemjesečnih priprema četrdesetak župljana iz Kanfanara, nekoliko njih i iz Bala te Sošića, odvezlo se 21. i 22. svibnja na hodočašće hrvatskoj župi blaženog Alojzija Stepinca u Salzburg. Nakon dolaska u Salzburg, u ranim poslijepodnevnim satima, dočekani su od župnika fra Zlatka Špehara, koji im je poželio dobrodošlicu u župnoj crkvi sv. Andrije. Potom su stručno vođeni, od dr. Zlatka Doblanovića, podrijetlom Vodnjanca i jednog od čelnika hrvatskih udruga u Salzburgu, obišli najznamenitije crkvene i svjetovne objekte u jednom od najljepših gradova u svijetu, po svojim jedinstvenim srednjovjekovnim arhitektonskim rješenjima, po broju velikih i bogatih crkava i po kulturno-glazbenim sadržajima.

Valja ovdje spomenuti najznačajnije od njih: renesansnu katedralu (Dom) s

nadbiskupskom palačom, gotičku crkvu sv. Franje, romaničku crkvu sv. Petra s prilagajućim samostanom i starim gradskim grobljem, srednjovjekovnu trgovačku ulicu (Getreidegasse), rodnu kuću W. A. Mozarta, kompleks glazbenih dvorana (Festspiele), rezidenciju i park Mirabell... Nakon noćenja u obližnjem Seehamu, u lijepom hotelu Hrvata P. Barukčića, hodočasnici su se na putu za nedjeljnju misu u Salzburgu nakratko zadržali i fotografirali kod svjetski znamenite kapele *Stille Nacht* (Tiha noć) u Obersdorfu. Na glavnoj hrvatskoj misi u Sv. Andriji, u 11,30 sati, koju je predvodio i na kojoj je propovijedao kanfanarski i baljanski župnik Aleksandar Vujišić, okupilo se petstotinjak katolika Hrvata. Na misi je pjevao kanfanarski crkveni zbor, predvođen orguljašem Petrom Bankom, violinisticom Margaritom Sošić, kao i so-

listicama Margitom Marić i Marijom Meden. Nagrađeni su pljeskom. Poslije mise hodočasnici su upriličili srdaćno i toplo druženje s hrvatskim vjernicima, počastivši ih donesenim domaćim istarskim kolačima. Domaćini su pripremili hodočasnima oproštajni, tipičan austrijski objed (Schweinbraten) pa se grupa nakon izmjene darova i obostranih zahvala uputila natrag u Istru. U autobusu su se, uz molitvu i pjev duhovnih skladbi, Kanfanarci osjećali «punijima i jedinstvenijima» kao vjernici i župna zajednica. Preporučamo i drugima da se češće upuste u organizaciju sličnih hodočašća i susreta, kako bi «kao Istrani» bili više otvoreniji prema našoj vjerskoj i nacionalnoj braći, «ma gdje bili!» (M. S.)

Planinarsko hodočašće i sv. misa na Brgudu

Na inicijativu skupine istarskih planinara Vladimira Rojnića, Darka Kalca i Milivoja Topića, u suradnji sa Župom sv. Antuna iz Pule, u subotu 21. svibnja 2016. godine održano je prvo planinarsko hodočašće i sv. misa na Brgudu (Učka). Nazočilo je 30-ak planinara iz svih krajeva Istre: Pule, Labina, Mošćeničke Drage, Pazina, Tinjana, Poreča, Novigrada, Buja i Buzeta. Nakon okupljanja i kratke molitve na Maloj Učki, hodočastilo se planinarskom stazom do napuštena sela Podmaj i potom bijelom cestom do lovačke kuće "Perun" na prijevoju Bodaj. Tu je gospodin Josip Mohović dočekao hodočasnike toplim čajem i kolačima. Po kratku predahu, na razglednoj visoravni pod vrhom Brgud, 907 m, ispod kipa Majke Božje slavila se sv. misa. Propovijed fra Tomislava Hrstića na temu Pjesme stvorova sv. Franje Asiškoga našla je sklad s prekrasnim ambijentom južnog grebena Učke. Molitveni žubor ljudskih glasova nakratko se pridružio pjevu ptica i šumu povjetarca, a sve je spokojno obasjavalo proljetno Sunce. Nakon misi uslijedio je blagoslov kipa te objed i druženje u dvorištu lovačke kuće "Perun". U ranim popodnevnim satima hodočasnici su se oprostili od gostoljubiva domaćina. Za povratak je izabrana planinarska staza preko Balina i Petehova

Brega. Velik dio puta pogled je na veličanstvenu Vojaku i Suhom vrhu te s njihova zelenila povremeno skretao ka plavetnilu Kvarnera. Konačno, udoban kolni put kroz hladovinu bukove šume, vraća hodočasnike natrag do Male Učke. Tu se međusobno opruštaju, uz želju za ponovni susret dogodine. (Vladimir Rojnić)
Foto: Darko Kalac

HODOČAŠĆA Vodnjanskog dekanata

Povodom Godine Božjega milosrđa župnici Vodnjanskog dekanata organizirali su hodočašća u Udbinu i Zadar te Padovu. Hodočašće u Udbinu i Zadar, 7. svibnja 2016., predvodili su vlč. Carlos Foncesa (kapelan u župama Marčana, Loberika, Hreljići) i vlč. Bernard Jurjević, župnik župa Barban, Cere i Sutivanac. Uz euharistijsko slavlje u Udbini u Švetištu hrvatskih mučenika mons. Tomislav Rogić (novoimenovani šibenski biskup) održao je prigodnu katehezu o značenju kršćanskog mučeništva te povijesti Krbavske biskupije. Nakon Udbine posjetili su Zadar, uvjerili se u bogatstvo sakralne baštine koja je odraz

bogata duhovnog života u slijedu povijesti ovoga kraja. Ovom se hodočašću odazvalo 60 hodočasnika.

Hodočašće u Padovu 4. lipnja 2016. predvodio je vlč. Hrvoje Okadar (župnik u Hreljićima, Filipani, Loberiki, Marčani), njegov kapelan vlč. Carlos Fonseca te vlč. Bernard Jurjević. Hodočasnici su ispunili tri autobusa. Hodočašcu su se pridružili i župljani Župe Svetе Marije na Krasu i Kaštela. Misno slavlje u crkvi sv. Leopolda Bogdana Mandića predvodio je vlč. Bernard Jurjević naglasivši u propovijedi „i u današnjim vremenima važnost sakramenta ispovijedi za naš duhovni život“. Molitveni dio u crkvi sv. Antuna Padovanskog predvodio je vlč. Hrvoje Okadar. (B. J.)

PUT SVJETLA

LABINSKI DEKANAT U župi Brdo održana je u subotu 21. svibnja 2016. prva pobožnost "Put svjetla". Bilo je skromno, sunčano i radosno. Početak. Već se radaju namisli kako dalje nadogradivat pobožnost. Župnik vlč. Josip Peteh rado je preuzeo vođenje i organizaciju pobožnosti te nas sa svojim župljanim iz Čepića i Kršana lijepo okrijepio na kraju "puta". Dekan preč. Milivoj Koren na kraju je naglasio nekoliko točaka zajedništva u Dekanatu: Križni put na Skitači u korizmi, Put svjetla na Brdu u uskrsnom vremenu i Tijelovsku procesiju u Labinu. (BiB)

Proslava sv. Peregrina

Umagu svečano je proslavljen Sv. Peregrin, zaštitnik grada. Do sada je taj dan uvijek obilježavan misnim slavljem u crkvici sv. Peregrina izvan grada. Ove je godine središnje misno slavlje održano u župnoj crkvi i prvi je put organiziran višednevni program s brojnim različitim sadržajima povijesnog, kulturnog i duhovnog sadržaja, u trajanju od četvrtka 19. do utorka 24. svibnja. Održana je tribina o istarskim mučenicima, susret klapa, radionice tradicionalnih obrta, likovni natječaj na temu Stope sv. Peregrina i izložba dječjih radova na temu „Čovjek i zemlja“. Dvodnevnu duhovnu pripravu održao je mons. Janez Oberstar, rektor Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ u Trstu. Misi su, uz brojne žitelje Umaga, nazočili gradonačelnik Vili Bassanese, dogradonačelnici Florijana Bassanese Radin i Niko Čančarević, ostali članovi gradske uprave i predstavnici Zajednice Talijana. Misno slavlje prigodom patrona grada predvodio je biskup u miru mons. Ivan Milovan, u suslavju s desetak svećenika. Uvodnim se pozdravom okupljenima obratio umaški župnik vlč. dr. Josip Grbac naglasivši kako je cilj organiziranja raznih sadržaja zajednički svim sudionicima, a to je duhovna, kulturna i materijalna dobrobit svih građana Umaga. Biskup se Milovan u prigodnoj homiliji osvrnuo na progone kršćana, one u prvim stoljećima kršćanstva i one u XX. stoljeću koji su odnijeli milijune žrtava. Govoreći o sv. Peregrinu, Biskup je naglasio kako je riječ o slavnom starokršćanskem mučeniku koji je na području Umaga i rođen, ali i koji je na tom području, kao plod te zemlje i tadašnje kršćanske zajednice, sazrio za nebo i podnio mučeništvo. Citiravši svog prethodnika dr. Dragutina Nežića, vrsna poznavaoca istarske crkvene povijesti, Biskup je naglasio da

je činjenica postojanja crkve sv. Peregrina u blizini grada Umaga dobar dokaz da se ondje svečano mučeništvo doista dogodilo, a od tih je vremena stalno ostao i dan spomena na mučeništvo. Biskup je u nastavku istaknuo kako su Božji ugodnici snagu za uzoran krepšni život crpili upravo iz izravne intimne veze s Bogom te zaključio zazivom neka nam sv. Peregrin svima izmoli jasnoču pogleda i snagu duha za življjenje i svjedočenje vrednota koje ostaju temelj osobе i društva u cijelini. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Proslavljen Sv. Servul

U nedjelju 29. svibnja 2016. mještani su Buja svečanim misnim slavljem i procesijom po starogradskoj jezgri i brojnim drugim događanjima proslavili svog nebeskog zaštitnika, starokršćanskog mučenika sv. Servula.

BUJE Liturgijsko je slavlje započelo na Trgu slobode, ispred crkve Majke Božje od Milosrda, blagoslovom grada, polja i vinograda te je nastavljeno procesijom do župne crkve posvećene sv. Servulu. Obnovljen velik srebrni kip bujanskog zaštitnika iz 19. stoljeća nosili su mladići odjeveni u nošnje povijesnih bratovština Bujštine. U tradicionalnoj su procesiji, osim brojnih vjernika i concelebranata, bila djeca u povijesnim kostimima paževa, prvpričešnici i ministranti, a sve je popraćeno mjesnom limenom glazbom. Prije polaska procesije obavljen je tradicionalni blagoslov kojim se zazivaju plodnost polja, mir i sreća svim ljudima. Svečano concelebrirano misno slavlje u župnoj crkvi sv. Servula ove je godine predvodio grožnjanski župnik Miroslaw Paraniak, u concelebraciji s domaćim župnikom vlč. Mladenom Milohanićem, župnikom Vrha Ivanom Štokovićem te župnim vikarom novigradske župe vlč. Hectorom Bernardezom Germadeom.

Na kraju je misnog slavlja održan ofer, čašćenje relikvija sv. Servula. Zahvale svima koji su na bilo koji način doprinijeli u pripremama svečane proslave sv. Servula, na kraju misnog slavlja izrekao je župnik Milohanić. Sveti Servul (Trst, oko 270. – Trst, 28. V. 284.), osim što je patron Buja, suzaštitnik je Trsta zajedno sa sv. Justom. Rođen je u kršćanskoj obitelji. Vrlo mlađ napustio je grad da bi se povukao u pećinu na Krasu. Tamo je u samoći i molitvi proveo godinu i devet mjeseci. Vratio se u Trst gdje je počeo vršiti čuda. Predaja kaže da je izlijecio opsjednutog, ozdravio

mladića od jakih vrućica te arhitekta koji se bio ozlijedio padom sa skele. Obratio je mnoge žitelje na kršćanstvo što nije odgovaralo gradskom upravitelju Giuniliju koji ga je dao uhiti zbog vraćanja. Osuđen je i mučen. S obzirom da ga mučenja nisu slomila, naposljetku je izveden izvan gradskih zidina i zaklan mačem. Iste se noći majka Klemencija pobrinula za dostojanstven ukop. Njegove se relikvije čuvaju u katedrali sv. Justa u Trstu. Pietro Stancovich ga je u djelu „Biografia degli uomini distinti dell'Istria“ uvrstio među znamenite Istrane. Kasnije je postao zaštitnikom grada Buja gdje mu je posvećena župna crkva. (Jelavić, G. Krizman)

HRVATSKOM SE ŠIRI OZRAČJE BIVŠE DRŽAVE

Svjesno se neću upuštati u šire komentiranje trenutne hrvatske političke krize koja je prouzročena političkim dilettantizmom vodstva pobjedničke stranke i njihovih pomalo nevjestrih mostova saveznika, u srazu s, opakim i destruktivnim, poraženim političkim snagama i s njima povezanim levim protuhrvatskim frontom u medijima, kulturi, na sveučilištima i u civilnom društvu. Bit će prilike o tome i kasnije raspravljati. A sada se želim osvrnuti na jedan negativan i zamaskiran proces u hrvatskom političkom i društvenom životu koji je usmjeren na njeovo dugotrajnije razorno djelovanje, destabilizaciju i slabljenje Hrvatske.

«Razvoj demokracije» po načelima «starog komunističko-jugoslavenskog režima»

Zgranut stanjem svijesti puka i perfidnošću unutarnjih i vanjskih »prodavača demokracije», razmišljam u sebi ovako. Ne tek partiji, već se i ogromnoj većini hrvatskog naroda još u osamdesetim godinama činilo kako će komunizam (»samoupravni socijalizam«) ostati naše trajno društveno i političko određenje, a Jugoslavija naš trajni državni okvir. I nakon tek nekoliko godina, sve se to, na sreću nas diskriminiranih, a na žalost i tugu mnogih privilegiranih i vladajućih, stubokom izmjenilo. U toj povijesnoj tranziciji početkom devedesetih, mi smo »sretnici« dobili demokraciju i svoju nacionalnu državu, za koju je u Domovinskom ratu trebalo još prolići dosta krvi, a njima »nesretnicima« ostale su ranije velike vladavinske stećevine, dobri i unosni položaji, jake veze i privilegije, kao i prikrivena želja za »osvetom« i povratkom na vlast. Potom nam se pričinilo, osobito nakon sjajne vojne pobjede u Domovinskom ratu protiv jugoslavensko-komunističke i velikosrpske zavjere te mirne reintegracije svih okupiranih hrvatskih krajeva, kako je duh totalitarnog i u mnogo čemu zločinačkog komunističkog sustava, dominirajućeg srpstva i protuhrvatskog jugoslavenstva, zauvijek protjeran iz našeg hrvatskog nacionalnog bića i domovinskog prostora. Iiii... jesmo li to doživjeli? Nismo!! Pa što se to, i kako, dogodilo kod nas u Hrvatskoj? Sažeto govoreći, zbog političke nediferencijacije (lustracije), zbog popustljivosti, političkog nemara, naivnosti i osobnih probitaka vladajućih, na svim razinama, nova je demokratska vlast unutar sebe same omogućila »umnožavanje i rast« starih struktura i njihovih sljednika, osobito u financijskim i gospodarskim središtima moći, u školstvu i na sveučilištima, u pravosuđu, u diplomaciji, na kulturnoj sceni, medijima i u tzv. nevla-

dinim civilnim udrugama. Kad je hrvatska vlast tu i tamo pokušavala nekim mjerama spriječiti tu restituiciju »staroga«, odmah se našla pod političkim i drugim pritiskom vanjskih, »liberalnih« i protuhrvatskih snaga, predvođenih američkom Soroševom fondacijom, stranim diplomatskim i obaveštajnim službama te konačno i haškim tužiteljstvom i tribunalom. Planski se tlačilo demokratsko i hrvatsko, a afirmiralo neokomunističko i regionalno (jugoslavensko). Pripreman je pad demokratske vlasti.

Afirmacija vrijednosti i simbola bivše države

Nakon smrti predsjednika Tuđmana i potom uspješne »demokratske« institucionalne revolucije iz 2000. godine, nova lijeva vlast u samo četiri godine svoga mandata, vrlo radikalno, tih i uspješno, izgurava iz svih društvenih pora onu novu, antikomunističku i antijugoslavensku, hrvatsku demokratsku strukturu koja se, s više ili manje uspjeha, bila uspjela etablirati u hrvatskom društvu, u postkomunističkoj eri. Tu je začetak i početak tih »demokratskih i hrvatsko-nacionalnih« lustracija, jednog osmišljenog i dubinskog procesa »čišćenja« institucija i društva od svih struktura i pojedinaca nepokolebljivo zauzetih za hrvatsku nacionalnu, državotvornu, kršćansku i demokratsku stvar. Taj proces poneštenjava tijekom »desne«, detuđimanizatorske Sanaderove i Kosoričine vlasti, ali ga Mesić i Josipović na Pantovčaku, okruženi likovima i duhom »antifašističkog« Titova komunizma, štite i potiču. Punim se pak mahom taj duh i »projekt« nanovo razvija u doba vladavine lijevih Milanovićevih kukurikavaca kad se, međutim, i zbog novih međunarodnih okolnosti (ulazak u EU, Rusija) i njegove realne neostvarivosti, on na neki način redefinira te se stremljenje prema Regionu, Balkanu i Titovoј Jugoslaviji, supstituiru unutarhrvatskom titoizacijom i jugoslavenizacijom svekolikog hrvatskog društva. Gradi se Hrvatsku u kojoj hrvatski politički narod nije suveren (uvažavanje svih, pa i protuhrvatskih interesa manjina), u kojoj su ljevičarenje i subverzivni liberalizam isključivi temelji političke i opće kulture (Frlić – kazalište, gay parade i brakovi, legalizacija droge...) i u kojoj se antifašistička, revolucionarna i isključiva, politička tradicija i praksa nameću kao jedini valjan vrijednosni okvir za oblikovanje hrvatskog društva (garaniranje fašizacije Hrvatske, genocidnost Hrvata, šutnja o Bleiburgu i hrvatskim komunističkim žrtvama...) i gdje nema, i ne smije biti, mjesta za bilo kakvu hrvatsku nacionalnu i kršćansku vrijednosnu sastavnicu (otvorena

borba protiv Crkve, njenih vrijednosti i pojedinaca, protiviljev vjeronauku, poništavanja Vatikanskih ugovora, zahtjev za crkvenim porezom...).

Istarska priča

Na našem se prostoru u osnovi obnavljaju isti duh i praksa, s tom razlikom što on nikad nije ni bio »poražen«. Tito, njegov pokret, njegovo doba i njegovo nasljeđe nedodirljivo su u Istri na pozitivnom pijedestalu prvenstveno povijesne mitologije i oportunističke političke laži. To se još uвijek nitko ne usudi, a ni želi, korigirati, ni istarska znanost, a ni vladajuća politika jer na toj simbiozi, i načelu »muči, muči«, egzistira realno istarsko društvo. Naša istarska priča ima, međutim, u tom titoističkom konceptu, i neke dodatne posebnosti, iz kojih se mogu vidjeti i uspostaviti neke, pojmovno različite, ali sadržajno iste, vrijednosno negativne i antihrvatske analogije. Tako se, naprimjer, položaj Srba u Hrvatskoj onda, može usporediti s položajem Talijana u Istri danas (pozitivna diskriminacija). Lepršanje talijanskih zastava diljem istarskih gradova, u Županiji i na velikom broju drugih mjesta, stvara dojam podijeljenog, hrvatsko/talijanskog suvereniteta u Istri. Čuvena ondašnja parola, *bratstvo i jedinstvo*, u današnjoj je Istri supstituirana parolom *tolerancija i multikulturalnost*. U stvarnosti to, međutim, izgleda nakaradno. Uzmimo samo primjer trenutnog vrha vlasti u Županiji. Od troje njih, župan i dvije dožupanice, nema ni jednog Hrvata. Dvije Talijanke (tako se izjašnjavaju) i jedan neizašnjen. Dožupanica Rajko usudila se nedavno na jednom svehrvatskom školskom skupu u hrvatskoj školi na Velom Vrhу u Puli cijeli govor čitati i izgovarati dvojezično. Pa nije to skup talijanske zajednice! Je li hrvatska država u Istri suverena?

Istra je dugo, donedavno, po uzoru na staru vremena, imala jednog vođu i jednu vladajuću partiju. O ratnim NOB simbolima rasijanim po Istri (nema ih iz novije hrvatske povijesti) da i ne govorimo. Kome to treba? Modernom društvu i hrvatskoj sadašnjosti sigurno ne! Gotovo da ne bi bilo kraja nabranju sličnih analogija, tako da za mene nema nikakve dvojbe o tome u kojem zapravo »(zlo)duhu« još živimo. Pa kako da nam bude bolje??!

DESETI SUSRET HRVATA U PADOVI

Godina 2016. bit će posebno zabilježena u povijesti Hrvatske zajednice u Venetu jer je to deseta jubilarna obljetnica susretanja Hrvata u Padovi. Međutim, još su značajnija neočekivana slavlja uz sv. Leopolda Bogdana Mandića nakon što ga je papa Franjo, uz Padra Pija, proglašio zagovornikom Godine Milosrda. Proglasio ih je zagovornicima i uzorima plemenitosti i skrbi za svakoga čovjeka, a njihova samozatajna imena za života poslije smrti postaju planetarna na čast svome narodu. Uzoran su primjer da ljubav i dobrota nikada ne umiru. Ako u životu svakog čovjeka postoje dva najvažnija dátuma, rođenje i smrt, u životu se svetaca dodaje još i datum beatifikacije (blaženik) i kanonizacije, proglašenja svetim. Sveti Leopold dobio je, uz navedene, još jedan važan datum – godina 2016. donosi ispunjenje njegove posljednje želje: "...kad bi barem, kad završim svoju službu ovdje (u Italiji), kosti moje mogle doći među moj narod." Još se prošle godine spominjala samo 150. obljetnica rođenja, ali ovaj događaj nitko nije očekivao. I dogodio se susret hrvatskog svetca- iseljenika sa svojim narodom u svojoj zemlji preko mora... "gdje mu je vazda srce bilo" (citati iz njegovih zapisa). Stoga i ne čudi da ga Hrvati u Padovi i Venetu smatraju svojim zaštitnikom i s po-

nosom se okupljaju na njegov blagdan već deset godina, a hodočasnici ga posjećuju desetljećima. U tom okupljanju Hrvata u Svetištu sv. Leopolda dogodila se, tijekom proteklih desetak godina, vrlo prijateljska, gotovo bratska bliskost Hrvata i Talijana. Tome je značajno pridonio, svojom pažnjom i gostoljubivošću, rektor kapucinskog Svetišta fra Flaviano Giovanni Gusella koji je velik štovatelj sv. Leopolda, zajedno sa svojim padovanskim vjernicima. U ovogodišnjem pozdravnom govoru istaknuo je svoje čuđenje i odusevljenje tisućama i tisućama hrvatskih vjernika koji su dolazili u Zagreb na poklon tijelu sv. Leopolda. "Da me tada netko upitao, može li sv. Leopold ostati u Hrvatskoj, ne znam što bih odgovorio narodu koji ga toliko voli. Ali ljubav briše sve granice i vi ste dobrodošli u Padovu."

Kardinal Bozanić u Padovi na proslavi 150. obljetnice rođenja sv. Leopolda

Glavna proslava prigodom 150. obljetnice rođenja sv. Leopolda Mandića započela je u četvrtak 12. svibnja kada su padovanski kapucini odlučili dati čast vođenja cijelog slavlja Hrvatima, narodu iz kojeg je potekao i Slavljenik. Počasni gost i predvoditelj slavlja bio je kardinal Josip

Bozanić s brojnim hrvatskim hodočasnici. „Izrazito sam sretan što sam danas ovdje s vama. Danas sam i ja hodočasnik svetom Leopoldu Bogdanu Mandiću“, rekao je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić predvodeći euharistijsko slavlje u Svetištu sv. Leopolda Bogdana Mandića u Padovi. U koncelebraciji slavlja i kao zahvala za boravak njegovih zemnih ostataka u Zagrebu, od 13. do 18. travnja ove godine, bili su rektor Svetišta fra Flaviano Giovanni Gusella, provincial Venetske kapucinske provincije fra Roberto Genuin, provincial Hrvatske kapucinske provincije fra Jure Šarčević, gvardijan samostana svetog Leopolda u Dubravi fra Juro Šimić, oko 30 kapucina te bogoslovi, među kojima i hrvatski bogoslovi iz Milana. Nazočni su bili brojni članovi Hrvatske zajednice u Venetu u hrvatskim narodnim nošnjama i oko 400 hodočasnika iz Hrvatske. Kardinal je u svom govoru podsjetio na životni put svetog Leopolda Bogdana Mandića, koji je iz ljubavi prema Padovi i njezinim stanovnicima, poslušan svojim redovničkim poglavarima, odustao od svog misionarskog sna da vrši ekumenski apostolat na istoku Europe. Velika snaga svetog Leopolda nalazila se u Bogu i u njegovoj čvrstoj vjeri u njega – napomenuo je Kardinal. Osvrnuo se Kardinal i na riječi svetog Ivana Pavla

II. na misi kanonizacije Leopolda Bogdana Mandića, 16. listopada 1983., kada je Papa, govoreći o Leopoldovoj ekumenskoj osjetljivosti i nesebičnu davanju sebe u tišini, privatnosti i skromnosti ispovjedaonice tijekom 52 godine svećeničkog života, u kapucinu Leopoldu prepoznao istinsku sliku Dobroga Pastira. Uz završni blagoslov Kardinal je predvodio molitvu ispred groba svetog Leopolda. Tada je blagoslovio ulje, koje su ove godine iznimno s Hrvatskom zajednicom iz Veneta prinijeli hrvatski hodočasnici iz Dubrave. Ulje iz Hrvatske koristit će se za zavjetnu svijeću koja će cijele godine gorjeti pored groba svetog Leopolda u Padovi.

Bogat program posvećen sv. Leopoldu i jačanju zajedništva

Drugi dio slavlja uslijedio je za vikend 14. i 15. svibnja kad se već tradicionalno održava Susret Hrvata uz blagdan sv. Leopolda Mandića. Ove je godine to bio jubilarni deseti susret uz bogat kulturno-umjetnički i duhovni program. Ovogodišnji svečani Susret Hrvata u Padovi podržala je i predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović u svojstvu svoga izaslanika Zvonka Milasa, predstojnika Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Susretu su uz predstojnika Milasa te brojne Hrvate s cijelog područja Italije nazočili i veleposlanik Republike Hrvatske u Rimu Damir Grubiša, generalna konzulica RH u Trstu Nevenka Grdinić, bivši veleposlanik RH u Vatikanu Filip Vučak, Dubravka Severinski, viša savjetnica Državog ureda za Hrvate izvan RH, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović, voditeljica HMI – podružnica Dubrovnik Maja Mozara, članica Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH kao predstavnica hrvatske manjine iz Molisea Antonella D'Antuono, Matteo Tudor – Udruga Lesina (Hvar) i predsjednik Saveza hrvatskih zajednica Italije Damir Murković.

Koncert klasične glazbe i predavanja

U subotu 14. svibnja 2016. u crkvi sv. Leopolda Mandića održan je koncert klasične glazbe Vokalnog ansambla Muzičke akademije Sveučilišta „Jurja Dobrile“ iz Pule, pod umjetničkim vodstvom doc. mr. art. Sofije Cingula, poznate mezosopranistice. Za ovogodišnji jubilarni susret predstavljen je novi CD fra Šimuna Šite Čorića i dvojezična hrvatsko-talijanska pjesma „Sveti Leopolde naš – Santo, santo Leopoldo“, koja je ujedno bila pigodan poklon Hrvatske zajednice u Venetu svim gostima i časnim užvanicima. U nedjelju 15. svibnja 2016. predstojnik Milas održao je kraći sastanak s vodstvom Hrvatske zajednice u Venetu, čijom su ga prigodom predsjednica Desanka Madunić i bivša predsjednica Dubravka

Čolak ukratko izvijestile o radu Zajednice te namjerama koje Zajednica želi ostvariti u budućnosti. Predstojnik Milas izrazio je svoje zadovoljstvo radom i predanošću kojom Hrvati u Venetu rade na očuvanju i promicanju hrvatske kulture i hrvatskog identiteta na području gdje žive. Program je nastavljen u Svetištu sv. Leopolda Mandića predavanjem fra Jakova Rafaela Romića na temu „Život i žrtva bl. Alojzija Stepinca“. U drugom se dijelu u predavanje uključio Filip Vučak, donedavni veleposlanik RH u Vatikanu, s pojašnjenjem odgađanja kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca. Maja Mozara predstavila je knjigu „Providnosti ususret“ autora Vinka Rožića. Djelo poput knjige uvijek je dobar poticaj za susret, tim više kad je, kao što je „Providnosti ususret“, tematski usko povezano s našim sv. Leopoldom, čovjekom i bratom kojeg je Božja providnost dala čovječanstvu kao svijetli primjer milosrđa i svetosti – kazala je Maja Mozara predstavljajući Rožićevu knjigu u kojoj je petnaest poticajnih priča nadahnutih svetčevim životom i poslanjem te obogaćenim ilustracijama Ivane Jovanović-Trostmann. Nakon toga u crkvi je uslijedila svećana pjevana misa na hrvatskom jeziku, koju je predvodio fra Jakov Romić uz glazbenu pratnju Vokalnog ansambla Muzičke akademije Sveučilišta „Jurja Dobrile“ pod vodstvom profesorice Sofije Cingula.

Zvonko Milas – izaslanik predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović

Po završetku mise prisutnima se obratio predstojnik Zvonko Milas naglasivši kako mu je posebna čast što kao izaslanik predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović može pozdraviti sve prisutne Hrvate na ovome jubilarnom 10. skupu Hrvata u Italiji. Istakao je važnost hrvatske kulture, tradicije, obitelji i vjere, koje su odrednice hrvatskog identiteta. Zemljopisna blizina dviju država, Jadransko more te usmjerenošć Hrvatske ka zapadnoj civilizaciji vjekovima povezuju Hrvatsku i Italiju. Naglasio je kako se danas te veze postojano održavaju i posredovanjem hrvatske manjine u Italiji i talijanske manjine u Hrvatskoj. Posebno mjesto između hrvatskog i talijanskog naroda zauzima sv. Leopold Mandić, Hrvat koji je najveći dio svog života proveo u Padovi. Osim ljubavi prema Hrvatskoj, njegovao je i ljubav prema novoj domovini, Italiji, te je kao takav bio prethodnica građanima današnje ujedinjene Europe. Program su organizirale Hrvatska zajednica u Venetu i dubrovačka podružnica Hrvatske matice iseljenika, uz potporu gospođe Ane Bedrine iz Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeništva „Krasna zemlja“ iz Pule. Pokrovitelji ovog najvećeg okupljanja Hrvata u Italiji bili su: Veleposlanstvo RH u Rimu, Hrvatska matica iseljenika, Sveučilište „Juraj Dobrila“ iz Pule te Porečka i Pulska biskupija. (Pripremile: Ana Bedrina i Maja Mozara)

Izlet umirovljenika na Pag

TINJAN (PAG) Velika je skupina tinjanskih umirovljenika 28. svibnja 2016. posjetila Novalju i Pag na otoku Pagu. Koordinator izleta bio je prof. dr. sc. Badurina, rodom iz Hreljina. Tom su prilikom išli u obilazak župne crkve gdje je detaljno o povijesti crkve govorio kapelan župe. U gradskom muzeju u Novalji dočekala nas je ravnateljica i povela nas u obilazak izloženih eksponata, od kojih je posebnu pozornost pljenio rimski vodovod. Vrt starih maslina u Lunu bilo je naše sljedeće odredište, a najstarija maslina ima preko 2000 godina. Nakon toga slijedio je posjet sirani u Kolanu gdje nas je vlasnica počastila vrhunskim srevima i pokazala cijeli proizvodni proces. Oduševljenje svih nazočnih pobudio je posjet muzeju paške čipke i muzeju soli. Za kraj izleta izabran je posjet i molitva u župnoj crkvi u Pagu. (vlč. Stipan Bošnjak)

21. KNJIŽEVNI SUSRET „BADAVCA 2016.“

Unedjelju 29. svibnja 2016. godine s početkom u 17 sati na izvoru žive vode Badavce kraj Rapavela održan je XXI. Književni susret Badavca 2016. „I tako stvorenno bě“. Badavca je naziv za izvor pitke vode i krašku uvalu na području Općine Višnjan, na mjestu gdje graniči s južnim područjem Općine Karlobaga. U prirodnom ambijentu pitoreskna krajobraza, svojevrsna raja za umjetnike i pjesnike, pokraj legendarnog izvora žive vode koji se 740. godine spominje u Istarskom razvodu, za koji se vežu mnoge usmene predaje i znamenja, okupljaju se umjetnici, književnici, prozaisti, ljubitelji lijepo riječi. Mjesto "mrež kamikon i mahon", kako kaže pjesma "Di je Badavca", slavilo je tog nedjeljnog popodneva "pir sunca, kante i beside". Stihove su u samoj uvertiri susreta govorili Tomislav Milohanić i njegova osmogodišnja kći Lucija. Oblaci su se razmakli i kroz progjecu na nebu Sunce je obasjalo književnike, umjetnike pisane riječi, koji će svoja umjetnička iskustva i nastojanja podijeliti s publikom koja je u popriličnom broju i ove godine pohodila Badavcu. Hodeći od vrtuka, Drago Draguzet pročitao je ulomak Istarskog razvoda, četraesti dan ophodnje, koji govorio o Badavci. U iščekivanju nastupa književnika, učenici Osnovne škole Jože Šurana Višnjan, Područne škole Vižinada, pod vodstvom Ane Pahović i Tine Pajdaš, izveli su brojalicu *Biži, biži maglina*, otplesali starinske plesove šete paši i rašpu i otpjevali na tanko i debelo pjesmu *Majko moja* (tri sestre Baldini).

Poprište slavlja hrvatske riječi

Badavca je i ove godine bila poprištem slavlja književne riječi: od čakavske, najstarije hrvatske književne riječi, pa do najnovijih izričaja recentne štokavske književne proze. Uz riječi, uskladene umjetničkim darom u stih ili prozu, bilo je tu i tradicijskog narodnog pjevanja na tanko i debelo koje su članice Ženske voikalne skupine "Brajde" iz Poreča (Dorijana Čitar, Denis Mirković i Klaudija Kovačić), između govorenja književne proze, podarile okupljenoj publici: *Lipa Istro naša*, *Zletjela tužna grlica*, *Da bi znalo*, *Cviće mi je poje*, *Tri naranče i Predi, predi šći moja*. Književni je susret otvorio Andrija Vučemil, riječki autor s gorkim iskustvom

Golog otoka, kojemu je nakon objavljuvanja knjige "Na smrt naslonjen" 1969., pod vlastitim imenom bilo onemogućeno djelovati, pročitavši zapise, reminiscencije na iskustva iz teških dana svog života. Nakon Vučemila svoja je književna promišljanja s publikom na Badavci podijelila Riječanka Diana Rosandić Živković. Vesna Petrić Terzić iz Rovinja pisala je o svojim iskustvima, literarnim i duhovnim povezanim s rovinjskim franjevačkim samostanom i paterom Matom. Ana Krnjus, rođena u obližnjim Motovunskim Novakima, u svom se "dramoletu" prisjetila događanja iz vremena kada su ljudi, uglavnom u subotu, dolazili po vodu na Badavcu. Nada Galant, žminjska dijalektalna pjesnikinja specifične poetike, svojim je stihovima podsjetila na događanja iz svakidašnjice djetinjstava svoje generacije. Uz prozne recentne ostvaraje književnika, ovogodišnjih sudionika, efektno se uklopilo vrsno pjevanje Nine Fakin, učenice Pazinskog kolegija, koja je izvela pjesmu Mate Balote *Pismo onima doma i uspješnicu MIK-a More je kako čovik*. Zanimljivo je bilo slušati Avelinu Damjanjević Kovačić korijenima vezanom za selo Podol na Cresu. Ona je pročitala priču o životu u selu svojih predaka, napisanu specifičnim dijalektom, cekavicom, koji se u njenoj izvanrednoj interpretaciji čini kao govor davnih, renesansnih hrvatskih pisaca. To je znala cijeniti i publike koja je pozorno slušala njenu priču, a potom je nagradila srdačnim pljeskom. Još jači pljesak izmamila je Karla Matić iz Baškoti, učenica Srednje škole Mate Balote

Poreč, ovogodišnji laureat nagrade „Laurus nobilis“, koja je sugestivno i emotivno pročitala svoju nagrađenu priču „Vrajža siromaščina“. Domačin i moderator susreta Tomislav Milohanić predstavio se pričom "Sopac Nadalin i njegov deštin", zaplovivši imaginacijom u neki davnji arhaični svijet. Drago Draguzet koji je "štenjem" Istarskog razvoda otvorio susret, zaključio ga je pričom koja govorila kako su on i njegov djed lovili u Raškom zaljevu.

Ante Potočnjak Croatia

Ambijent je svojim skulpturama označio, jer Badavcu ne treba ukrašavati, Ante Potočnjak Croatia, riječko-kastavski umjetnik s porečkom adresom. Njegova su djela, zbog vremenских prilika, u reduciranoj obimu postavljena na prirodan postament "crlenice i grote", poput akupunkturne igle ubodena u širok prostor udoline pod vidikovcem Glogovcem. Susret književnika koji su se po 21. put sastali na Badavci završen je domjenjom za sve sudionike i publiku uz vina vinarije "Damjančić". Ovo zanimljivo književno sijelo, na još zanimljivijem mjestu, koje odiše dahom života davnih pokolenja žitelja ovog kraja i koji su se napajali na izvoru Badavca, organizirali su Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika, Udruga "Valigastar" iz Karlobage i Gradska knjižnica Poreč, pod pokroviteljstvom Općina Karlobaga, Višnjan i Tinjan. "Do vidova i klitu", poručio je na kraju Milohanić književnicima i njihovoj vjernoj publici. (L)

Marko Puljić, 24. 9. 1931. – 20. 4. 2016.

Dvadesetog dana mjeseca travnja 2016. god. u svojoj 85. godini života, opremljen sv. sakramentima, u obiteljskom domu na Rotimlji (Mostarska biskupija) preminuo je Marko Puljić, sin Stjepana.

Čitav Markov život može se doslovno svesti na dvije riječi, dvije stvarnosti, dvije istine: molitva i rad. Sa svojom suprugom Katom i svojom obitelji svaki je darovani dan započinjao i završavao molitvom. Redovito je radnim danima, a posebice nedjeljom, sudjelovao na sv. misi te redovito primao euharistijskog Isusa. „Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom slavi sv. misu“ – Marko se toga radosno držao jer je znao da je tu snaga, smisao i cilj života! Od dječačke dobi desetogodišnjaka, pa sve do dana svoga preminuća, vrijedno je Marko radio: kao sluga na jednom imanju u Zagorju, na branju kukuruza u Slavoniji, lučki radnik u luci Ploče, *gastarbajter* 10 godina u Njemačkoj i na kraju kao lokalni poljoprivrednik na svojoj hercegovačkoj škrtoj zemlji. Na Sv. Katarinu 25. 11. 1955. godine sklapa kršćanski brak sa svojom suprugom Katom i u braku rađaju 5 djece. Blizankinje Stazu i Janju, koje imaju svoje obitelji s brojnom djecom, sina Pavu koji je živio s roditeljima, također s brojnom obitelji, sina Ivana, teologa i poznatog kantautora duhovne glazbe i don Vinka, župnika Hrvata u Katoličkoj misiji Siegen u Njemačkoj. Marko je bio povezan i s Istrom. Služio je mornaricu u Puli u vojnem roku od triju godina, a njegov sin don Vinko bio je župnik u župama

Raša – Labin i Štinjan, po tri godine, gdje je Marko rado dolazio i stekao dobre poznanike i prijatelje. Rado je priopovijedao o vremenu i događajima u svezi s tim susretima. Prošle su godine u kolovozu Kata i Marko svečano i radosno proslavili dijamantni jubilej, 60 godina braka, u crkvi sv. Petra i Pavla. Dragom su Bogu zahvalili za sve, zajedno sa svojom djecom, s 11 unučadi i 13 prunučadi, s rodbinom i mnogim prijateljima. To slavlje, ta zahvala, ta radost ostat će nam dugo u sjećanju i bit će nam snaga i putokaz za daljnje životno putovanje u radosti srca i zajedničkoj ljubavi. Sprovodne obrede na mjesnom groblju Rotimlja, 22. 4. 2016. predvodio je župnik don Damjan Raguž, a sv. misu zadušnicu slavio je mjesni biskup dr. Ratko Perić, u zajedništvu mnogih svećenika i vjernika.

Na samom ispraćaju zorno se mogla vidjeti, čuti i osjetiti duboka vjera u uskrslog Krista te zahvalnost dragom Bogu za sve dobro što je On učinio preko Marka i njegove obitelji za Crkvu Kristovu i svoj hrvatski narod. Na našoj obiteljskoj grobnici u župi Rotimlja stoji napisano: „Ja sam uskrsnuće i život.“ (Iv. 11.42) Mi mu vjerujemo! Aleluja! Tata, hvala Ti za sve! (*Tvoja Kata s djecom*)

SLAVLJE U GRAČIŠĆU

Na vrhu svoga brda, kako to biva i kod mnogih istarskih gradova, na svibanjskom se suncu razgalilo Gračišće. Kada sam prije pedesetak godina prvi put posjetio gradić, bio je zapušten, ruševne stare kuće svjedočile su o nekad bogatu življtu, a šest njegovih crkava o bogobojaznosti i privrženosti katoličkoj vjeri. Godinama je sve ostajalo isto. Jedino su sve više mladi žitelji odlazili u svijet, u Pazin... Ostajali su samo starci, kakav je bio i sam grad. No, vremena su se promjenila. Danas grad sliči na velik putnički brod, spreman na krstarenje, sagrađen od čvrstoga istarskoga kamena, a svaka ulica, svaki trg, svaka fasada kuće odiše čistoćom, isklesanim kamenim pločama. Ne osjeća se

samoća, primjerena napuštenim staništima. Neki su novi vjetrovi pročistili stare trgrove, obukli grad u novu, ali ipak starinsku nošnju... Gradom trčkariju djeca, svako malo vremena zamiriše cijeli grad po maneštri, crnim i bijelim istarskim vinima, odzvanja istarski kanat i umilni zvukovi organiča, sopela, vijulina. Iako se zapada prijete teški oblaci, stotinjak Gračišćana, mladih i starih, zajedno sa svojim gostima, skuplja se pred prвom kućom sa zapadne strane grada. Danas je poseban dan za vlasnike lijepo, jednokatne kuće obitelji Bažon.

Dvostruko slavlje

Alan, najmlađi član obitelji, slavi rođendan. U to ime, blagoslovit će se novoizgrađena

kapelica na ulazu u dvorište imanja. Kapelica se posvećuje u čast Svetе obitelji, sv. Leopolda Mandića i bl. Alojzija Stepinca. Iako svi nazočni pomalo skrivenčki pogledavaju u tmaste oblake koji se približavaju, kod svih, domaćina ponaosob, tinja nada da će oblaci zaobići grad i ostaviti ovo prekrasno slavlje suncu na volju... Tako i bi. Kad je mlad svećenik, vlč. Filip Celent, svečanim glasom počeo govoriti molitvu posvećenja, Sunce je zasjalo punim sjajem. I trajalo je sve dok se po završetku zajedničke molitve svi nazočni nisu razišli krećući k središtu grada. A u gradu su svirali organiči. (*Krsto Skazlić*)

Hrvatski istarski preporoditelji JOSIP GRAŠIĆ/GRAŠIĆ (2. dio)

Jz sve navedeno, bio je i politički veoma aktivan. Tako je od 1888. do 1918. bio općinski odbornik za Pazin – Pićan. Od 1909. bio je član svojevrsnoga kulturnoga odbora za Istru, a 1914. izabran je za zastupnika u Istarskome saboru.

Grašićev župni dvor bio je dugo godina središte mnogih preporoditelja i pregalača za hrvatska nacionalna pitanja. Među njima, imao je snažne poveznice s pazinskim odvjetnicima te poznatim hrvatskim političkim i kulturnim djelatnicima Istre, dr. Dinkom Trinajstićem, dr. Šimom Kurelićem, koji je bio općinski načelnik, s odvjetnikom dr. Đurom Červarom i njegovim bratom Šimom, inače nećacima biskupa Dobrile koji su djelatnost proveli upravo u Bermu; nadalje, s biskupima Antunom Mahnićem i Andrijom Karlinom, a osobito s dr. Matkom Laginjom kojemu je veoma bio od pomoći u trenutcima kada je zapao u dugove. Zahvaljujući Grašiću i nekolicići svećenika, Laginja je dobio jamstvo za podizanje zajma kod «Zadružne Zveze» u Ljubljani. Mnogi od njih dolazili su Grašiću ne bi li od njega dobili kakav savjet u svezi s političkim prilikama u Istri ili tek na šaćicu razgovora.

Godine 1898. s dr. Trinajstićem uputio se u Beč k Franji Josipu I. s molbom da se u Pazinu osnuje hrvatska gimnazija. Naime, smatrali su kako u Istri postoji učiteljska snaga koja može održavati nastavu, pa stoga učenici ne bi morali odlaziti na gimnazijsko obrazovanje, primjerice, u tadašnju Rijeku i Kopar. S đacima koji su napustili svoja ognjišta i otišli zbog obrazovanja, Grašić je bio u kontaktu, a neke je od njih i finansijski podupirao. U skladu s time bio je članom Đačkoga pripomoćnog društva u Pazinu te neko vrijeme i članom njegova odbora. Veliku pomoći i podršku pružio je i nastojanjima da se u Pazinu osnuje đački dom. Pomogao je osnovati Gospodarsko društvo u Pazinu, u sklopu kojega je djelovala i poljudelska škola. Kako bi pazinskoj školi priskrbio što kvalitetnije učitelje, počesto je intervenirao i upravo zahvaljujući njegovoj intervenciji kod tršćanskoga biskupa, Fran Barbalić i Nikola Žić postali su školski nadzornici.

Njegova pomoć mladima nije se time zaustavila. Naprotiv, revno se nastavila, pa je pomogao osnovati omladinsko društvo u Bermu i založio se da im se nabave puhački instrumenti. Upravo njegovom zaslugom

ondje je 25. kolovoza 1912. g. održan veliki tabor omladinskih društava.

Još se jedna značajna akcija, ovoga puta u kulturnome smislu, odvila upravo Grašićevim zalaganjem. Naime, 2. kolovoza iste godine u Pazinu, kao važnome žarištu pokreta, osnovano je Tiskovno društvo, a nakon godinu dana – 3. rujna 1911. godine, pod pokroviteljstvom biskupa Antuna Mahnića, Tiskovno društvo osnovalo je svoju tiskaru s ciljem pokretanja katoličkog tiska. Velik oslonac ovome društvu bili su svećenici, poput, primjerice, Bože Milanovića, koji je na glavnoj skupštini održanoj u ožujku 1916. g. u Pazinu ušao u Odbor Društva na mjestu rizničara, dok je Josip Grašić, uz Liberata Slokovića i Antuna Ellnera, postao odbornikom. Smatra se da je 1910. g. upravo Grašić bio glavna osoba za ovu akciju. Velike zasluge nosi i kod namjere da se 1911. g. s Krka onamo prenese list *Pučki prijatelj*. U okviru njegova gospodarskoga djelovanja bila je i inicijativa da se na stranicama toga lista objavljuje mjesečni prilog *Razumni gospodar*, u okviru kojega je i sam objavljivao napise.

Među najvažnijim naslovima tiskanim u okviru navedene tiskare svakako je edicija *Biskup dr. Juraj Doprila. Spomen knjiga stogodišnjice njegova rođenja 1812.-1912.*

Sve su njegove gospodarske inicijative imale pozitivan odjek te je u okviru Sabora u Poreču bio izbran za člana gospodarskoga odbora. Za zasluge na području poboljšanja gospodarskoga razvoja Pokrajine Istra bečka ga je Vlada odlikovala zlatnim križem.

Grašić je pod talijanskom vlašću, s obzirom da nije bilo novina na hrvatskome jeziku, dao inicijativu da se ponovno pokrene *Pučki prijatelj*, što je i učinjeno 5. rujna 1919. godine. Ne prihvaćajući pojавu novina na hrvatskome jeziku, fašisti su 15. srpnja 1920. provalili u tiskaru, razbili strojeve i namještaj. Tri mjeseca kasnije list je prenesen u Trst te je ondje počeo izlaziti u okviru Društva Edinost.

Godine 1923. i 1924. predlagao je da se za istarsko područje osnuje društvo koje bi tiskalo knjige. S tim u svezi, u listu *Pučki prijatelj* objavljen je kratak proglaš s namjerom da se oko ove ideje okupe zainteresirani. No, kako su karabinjeri našli navedeni tekst kod tadašnjega župnika u Brestu Luke Halata, Grašiću su zaprijetili zatvorom. No, ni to ga nije omelo u realizaciji njegove namjere. Tako je 1924. g. osnovano Društvo sv. Mohora za Istru, a Grašić je postao

njegov prvi predsjednik. Bio je to jasan dokaz da unatoč političkome nevremenu koje je u Istri nastupilo po završetku Prvoga svjetskog rata, istarski svećenici nisu poklepli pred rastućim talijanskim represijama. Riječ je o crkveno-kulturnoj ustanovi koja je za cilj imala i tisak na hrvatskome jeziku. Uz Grašića, tu je bio i Bože Milanović, koji je tada izabran za tajnika i blagajnika, te je sve do 1947. g. bio njegov glavni akter. Tijekom svojega postojanja Društvo je tiskalo velik broj izdanja raspačavajući ih među istarskim stanovništvom. Krenuvši odmah u akciju objavljuvanja, za vrijeme talijanske okupacije tiskano je gotovo šezdeset izdanja. Kada toj brojci pridodamo i militvenike, rezultat je zaista reprezentativan! Prva od tiskanih edicija za 1925. godinu bio je kalendar *Danica* na čak 192 stranice. Talijanski karabinjeri i fašisti pokušavali su na sve načine onemogućiti distribuciju knjiga na hrvatskom jeziku, bez obzira što su bile tiskane u Italiji.

Radeći i dalje na gospodarskome užidizanju svojih župljana, Grašić se odlučio pozabaviti prigodnom literaturom iz koje bi saznao štošta o poljoprivrednoj djelatnosti te bi onda to prenio svojim župljanim. Godine 1923. čak je objavio i napis *Zadružarstvo u Istri*. Objavljivao je u više istarskih novinskih edicija, primjerice, u *Pučkom prijatelju*, *Našoj slozi i Gospodarskom listu*.

S obzirom na njegove zasluge, biskup dr. Karlin imenovao ga je počasnim kanonikom.

U Bermu je proveo ukupno četrdeset godina – od spomenute 1890. do 1. prosinca 1929. godine, kada odlazi u zaslужenu mirovinu. Ipak, razvoj političke situacije nije mu dopustio da ondje i dalje ostane. Naime, kada su na smrt 1929. g. osuđeni Vladimir Gortan i više Grašićevih župljana, kao i redoviti dolasci fašista u Beram s namjerom zastrašivanja, on je 17. prosinca 1929. godine otisao, najprije u Pivku, a potom u Ubeljsko u blizini Postojne, gdje se kratko zadržao. Potom 25. listopada 1931. potajice odlazi u Spodnji Brnik. Ondje je preminuo 6. svibnja 1949. te je tri dana kasnije pokopan u susjednome Cerklu na Gorenjskom. Njegovi su mu župljeni na spomen-ploči dali uklesati: «*Zvest glasnik si Božje bil besede, Čuvar slovanstva u naši Istri, Za sve Ti budi Bog plačnik!*»

Grašićovo djelo i danas u Istri nije zaboravljeno.

MIRO ZOHIL

Biskup Huzjak predvodio sprovodnu misu u Žminju

Upetak 20. svibnja 2016. godine žminjska Župa sv. Mihovila i mjesto Žminj velebnim su se ispraćajem oprostili od jednog svog člana koji je u svojih 78 godina života, kao i cijela njegova generacija u tim krajevima, proživio sve nedaće i brojne promjene koje su Istru i Hrvatsku zahvatile u tih gotovo osam desetljeća. No, Miro Zohil sve je okolnosti proživiljavao jednom dodatnom snagom koju oni koji je nisu posjedovali, nisu mogli razumjeti. Živeći život u skladu s okolnostima, nekad lakšim, nekad težim, on je vjeru koju je primio u svojoj obitelji, jednostavno živio, i na isti takav prirodan način, primjerom, prenio je sljedećoj generaciji. Na tim temeljima, u svjetlu toga, vjernici jednostavne, postojane vjere, promatraju život kroz prizmu onog dubljeg, vječnog smisla. Upravo je u tu Vječnost Miro Zohil prešao u srijedu 18. svibnja, dva dana nakon svog 78. rođendana, okrijepljen svetim sakramentima, u pulskoj Općoj bolnici, nakon teške bolesti.

Miro Zohil

Rođen je 16. 5. 1938. u selu Tončaki, nedaleko Žminja kao 9. od 14-ero djece oca Ivana i majke Marije rođene Šaina. Od te su brojne obitelji nakon Mire ostali brat Romano u Kanadi, brat Andjelo u Rovinju i sestra Milka u Puli. Dana 26. siječnja 1962. godine u Žminju se vjenčao Marijom Matika iz sela Laginji, nadomak Žminja. Iste godine dobili su sina Gracijana, a dvije godine kasnije Lina. Prvorodenac je po sklapanju braka sa svojom Eni r. Jurić, Miru i Mariju obradovao unucima. S obzirom da su unuci odrastali u Žminju, Miro je imao veliku radost promatravanja njihova sazrijevanja u vrijedne visokoobrazovane mlade ljude koji su ga na vječni počinak ispratili sa svojim životnim odabranicima: unuk Marko sa suprugom Teom i unuka Andrea sa zaručnikom Aleksandrom. Velika radost, kako za pok. Miru, tako i za cijelu obitelj Zohil, bilo je svećeničko zvanje na koje se odlučio mlađi sin Lino. Za svećenika je zaređen u Rovinju 1989. godine. Uvijek u nastojanju omogućavanja što bolje egzistencije svojoj obitelji, Miro je prvih nekoliko godina radnog vijeka radio kao kovač i varilac u Istarskim ugljenokopima, a ostatak radnog vijeka do mirovine u Istarskim boksitima u Žminju.

Čovjek velike i jednostavne vjere

Sprovod je na žminjskom groblju predvodio generalni vikar Porečke i Pulsko-biskupije mons. Vilim Grbac u zajedništvu s mons. dr. Vjekoslavom Huzjakom, biskupom bjelovarsko-križevačkim, domaćim župnikom vlč. Jordanom Rovisom te dvadeset i pet svećenika iz raznih biskupija diljem Hrvatske. Odmah nakon sprovoda sv. misu zadušnicu u žminjskoj župnoj crkvi sv. Mihovila predslavio je mons. Vjekoslav Huzjak u zajedništvu s 18 svećenika. Predslavitelj je u prigodnoj homiliji, uz duboke, iskrene izraze sućuti obitelji i prijateljima na vrlo osoban način govorio o pokojniku, istaknuvši njegovo iskreno gostoprимstvo koje je u brojnim susretima iskazivao gostima koji su njihovu kuću pohodili zajedno sa sinom svećenikom. Svojom je jednostavnom, iskrenom dobrotom pokojni Miro znao učiniti ugodan baš svaki posjet ponekad i brojnih crkvenih velikodostojnika koji su s Linom rado svraćali njegovim roditeljima, istaknuo je Propovjednik. Mons. Huzjak na poseban se način prisjetio radosti i ponosa pok. Mire zbog blagoslova svećeničkog zvanja sina. Na kraju se misnog slavlja okupljenima uime svih svećenika, redovnika i redovnica Porečke i Pulsko-biskupije obratio generalni vikar mons. Grbac, prenijevši pozdrave porečkog i pulskog ordinarija mons. dr. Dražena Kutleše. Mons. Grbac naglasio je izuzetno veliko poštovanje koje je pok. Miro iskazivao svećenicima, naglasivši kako je to plod velike, jednostavne vjere koja je dio načina života, življena u svakidašnjici, bez ikakva senzacionalizma. Uime župne zajednice od pokojnika se oprostio župnik vlč. Jordan Rovis, naglasivši kako je pokojnik bio izuzetno aktivan član župne zajednice, uvijek spremjan pomoći i sudjelovati u svim župnim aktivnostima.

„Dragi čaća Miro, hvala ti za sve“!

Na kraju se izuzetno emotivnim govorom okupljenima obratio sin Lino, zahvalivši svima koji su došli ispratiti pokojnika i svima koji su na bilo koji način izrazili sućut obitelji te bolničkom osoblju koje ga je njegovalo na odjelima gdje je bio hospitaliziran. Vlč. Zohil svoje je obraćanje zaključio riječima: „Dragi čaća Miro, hvala ti za sve, za život koji si nam dao, sa svakom stvar koju si napravio u kovačiji ili na poslu u Potpiću i Boksitu, a osobito ti hvala za twoju dobrotu i pažnju koju si nam svima iskazivao jer smo i danas, kad se od tebe oprštamo, ponosni na tebe i zahvalni do-

brom Bogu što nam te dao upravo takva. Hvala ti za sve. Počivaj u miru Božjem i neka te dobri andeli prate kao što si i ti nama bio dobar. Tvoji: Marija, Lino, Gracijano, Eni, Marko, Tea, Andrea, Aleksandar, Romano, Andjelo, Milka.“

Među brojnim izrazima sućuti osobito dojmljive riječi uputili su zajedno nadbiskup metropolit đakovačko-osječki mons. dr. Đuro Hranić i nadbiskup đakovačko-osječki u miru mons. Marin Srakić. Pokojnika su se s poštovanjem prisjetili riječima: „Naša je zahvalnost najsvetiji čin odnosa prema onima koji su nas zadužili te naše komunikacije s Bogom. Snažna i duboka zahvalnost budi se i u nama. Sjećamo se sa zahvalnošću svojih posjeta Vašem obiteljskom domu u Žminju i radosna gostoprimstva dragog pokojnog tate Mira, koje nam je on iskazivao zajedno s Vama. Zahvaljujemo dragom Bogu za njega i za njegov svjedočki kršćanski život, za njegovo nesebično bračno i obiteljsko darivanje u ozračju kršćanske vjere, koja nas je obogaćivala i koja je bila pogodno tlo i za rast klice svećeničkog zvanja našeg dragog brata i prijatelja Lina. Svoju zahvalnost prema Богу i prema dragom Pokojniku pretočili smo jutros u najodličniju molitvu hvale – u Euharistiju: spomen-slavlje Kristova prijelaza kroz smrt u život. Njome smo molili da Krist Gospodin učini dragoga Pokojnika dionikom svoga nebeskoga stola, a srca svih vas, draga obitelji Zohil, da raspeti i uskrsli Gospodin ispunji darom svoga mira.“

Izraz sućuti, uz brojne svećenike, prijatelje i poznanike obitelji, izrazili su i porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan te biskup sisački Vlado Košić. (G. Krizman)

Katolička Crkva u Istri u vrijeme fašističkog i komunističkog totalitarizma (1920. – 1990.) – Progoni i stradanja

VIII. Neredi i zločin za vrijeme krizme 1947.

Pripreme i početak krizme

Zbog ratnih i poratnih okolnosti obred podjele sakramenta krizme, koji je u redovitim prilikama dijelio biskup, u hrvatskome dijelu Tršćanske i Koparske biskupije nije se obavljao između 1940. i 1947. Otvoreni napadi na biskupa Santina, koji su se dogodili u Kopru 19. lipnja 1947., bili su jasnim upozorenjem kakve bi sve reakcije mogao izazvati njegov dolazak na teritorij Zone „B“. Unatoč „koparskom iškustvu“, biskup Santin je – vjerujući kako su hrvatski komunisti manje radikalni prema vjeri od onih slovenskih – u kolovozu 1947. odlučio posjetiti hrvatske župe svoje biskupije i podjeliti sakrament sv. potvrde. Na nagovor hrvatskih svećenika, koji su strahovali da bi se mogla ponoviti situacija iz Kopra, Biskup je ipak odustao od svoje nakane zatraživši od Sv. Stolice da uglednoga slovenskog svećenika Jakoba Ukmara imenuje njegovim izaslanikom za podjelu sakramenta krizme u jugoslavenskome dijelu Tršćanske i Koparske biskupije. Nakon što je sredinom srpnja iz Rima stigao potvrđan odgovor, Jakob Ukmara je kao ovlašten biskupov poslanik mogao krenuti u Istru s ciljem podjele spomenutoga sakramenta. Planiralo se da se tijekom dva tjedna obred krizme obavi u 34 istarske župe. Dolaskom u Pazin 16. kolovoza, u prvo odredište svojega pastoralnog pohoda, Ukmara je s ravnateljem sjemeništa Leopoldom Jurcom posjetio predstavnike vlasti te im priopćio plan podjele krizme. Krenuvši od Pazina, ujutro su 17. kolovoza u župnoj crkvi sv. Nikole krizmana 422 kandidata. Popodne je istoga dana sakrament krizme podijeljen u župi Stari Pazin, navečer u Grdoselu, a idućega dana u župama Beram, Trviž i Kašćerga. U svim je spomenutim župama krizma prošla u redu. Budući da nije bilo nikakvih naznaka da bi se mogao dogoditi nekakav incident, Ukmara je, u pratinji ravnatelja pazinskog sjemeništa Leopolda Jurce i podravnatelja i profesora istog sjemeništa Miroslava Bulešića, 19. kolovoza odlučio krenuti u župu Tinjan, udaljenu od Pazina desetak kilometara, i tamo podjeliti krizmu.

Onemogućavanje krizme u Tinjanu i neredi u Buzetu

Misa, za vrijeme koje se namjeravalo podjeliti sakramenat krizme, u župi Tinjan trebala je započeti u devet sati. Međutim, skupina ljudi iz župe i okolnih mjesta, naoružana poljoprivrednim alatom, priprećila je krizmanicima, kumovima i svećenicima iz okolnih župa ulazak u crkvu. Dopušteno je samo mjesnom župniku Tomi Banku da uđe u crkvu i održi nedjeljnu misu. U očekivanju Ukmarova dolaska pred crkvom se plesalo partizansko kolo. Dvojica svećenika, prof. Mirko Usmiani i Franjo Štegel, koji su došli u Tinjan sudjelovali u svečanosti podjele krizme, na silu su uvedeni u kolo. Tjeranjem svećenika, jednom prilikom čak i biskupa Radossija, da plešu partizansko kolo htjelo im se i zorno pokazati da će, htjeli ili ne htjeli, morati plesati po taktvima koje određuje nova stvarnost. Župnik Banko telefonirao je komandiru milicije u Pazinu. Molio ga je da pošalje miliciju u Tinjan radi uspostavljanja reda i omogućavanja podjele krizme. Kad je video da od intervencije iz Pazina neće biti ništa, poslao je nekog mladića pred Ukmara da ga obavijesti kako se krizma ne može obaviti te da se vrati u Pazin. Po povratku u Pazin, iako su događaji u Tinjanu dali naslutiti da bi se slični incidenti mogli dogoditi i u drugim župama, Ukmara je, prema zacrtanom planu, nastavio počitati župe i dijeliti krizmu. Od 20. do 22. kolovoza krizma je obavljena u sljedećim župama: Kringa (tu se krizmalo i 48 kandidata iz župe Tinjan), Žminju, Sv. Petru u Šumi, Svetom Mateju – Ceru, Svetom Ivancu i slovenskoj župi Kubed. Nigdje nije zabilježeno ometanje obreda, izrugivanje vjere ili napad na biskupova izaslanika i svećenike. U župi Buzetu krizmu je trebalo obaviti 23. kolovoza u prijepodnevni satima. U trenutcima kad se u punoj crkvi u Buzetu očekivao početak mise, u crkvu je na glavna vrata ušla skupina od 15-ak ljudi vičući: «Nećemo krizmu! Hoćemo biskupu! Nećemo da popovi krizmaju našu djecu!» Došavši do sredine crkve, počeli su vikati: «Zašto ne smiju kumovati borci? Zašto smo mi proljevali svoju krv? Dole

sa agentima fašista! Hoćemo novi život! Tako je!»

Pred bukače je tada stupio M. Bulešić. Pozivajući se na Ustav i zajamčenu slobodu vjere, zatražio je da odmah napuste crkvu. Iznenadeni odlučnošću mladog svećenika, bukači su ustuknuli i izašli iz crkve. Situacija se na trenutak smirila pa se mislilo da se može započeti s misom. Međutim, kad je misa počela, provokatori su se ponovno nagurali u crkvu. Iako ometani i provocirani, svećenici su misu nekako priveli kraju. Nakon mise trebalo je pristupiti dijeljenju krizme. U trenutku dok se Ukmara, praćen svećenicima, kretao prema kandidatima koji su bili najbliže oltaru da im podijeli sakrament, provokatori su počeli bacati trule rajčice i prodirati u prezbiterij. Pred organiziranim nasiljem Ukmara i svećenici bili su prisiljeni prekinuti krizmu i povući se u župnu kuću. Tada se orgijanje nastavilo u prezbiteriju sve do podne. Pušilo se i psovalo, čule su se rijeći da mira neće biti dok se crkve ne pretvore u garaže i konjušnice. Molba vlastima da uspostave red i mir ostala je bez rezultata. Štoviše, odgovoreno je da oni to ne mogu, a niti želete poduzimati nešto protiv države koja samo brani svoja prava.

„Krvava krizma“ u Lanišću

Dok je u poslijepodnevним satima 23. kolovoza laniški župnik Stjepan Cek isporijedao krizmanike, njihove kumove i roditelje, pred crkvu je došao neki *funkcionar* iz Buzeta, rodom iz Račje Vasi, i počeo vikati na žene tjerajući ih da idu kući. Na odlasku je dobacio župniku: »Lijepo je bilo danas u Buzetu, sutra će krvavo kamenje padati u Lanišću.» Navečer je kod župnika došao jedan čovjek, nazočan na sastanku lokalnih komunista, i upozorio ga da je na sastanku iznesen plan za krizmu u Lanišću: »Oteti u dubokoj noći sva tri svećenika (Ukmara, Bulešića i Ceka, op. aut.) ili ako im ne uspije, onda sat prije mise doći u masi pred Plac (seoski trg) ispred župnog stana, opkoliti ih i s njima tako dugo plesati kolo dok im ne prođe volja za krizmom.» Navečer kad su stigli Ukmara i Bulešić, Cek ih je upoznao s opasnošću koja se nadvila nad krizmom

u Lanišću. U jednom trenutku Bulešić i Cek bili su skloni da se krizma podijeli kriomice noću. No, kako je Ukmar bio protiv toga, odlučeno je da će se moguće nerede spriječiti tako da se s krizmom, umjesto u najavljenih devet, započne u osam sati.

O toj su promjeni tijekom noći obaviješteni roditelji i kumovi krizmanika. Ne znajući za ovu promjenu, organizirana i izmanipulirana skupina od 30-ak seljaka s Čićarije, Lupoglavištine, Kastavštine i Rijeke prošla je mjestom oko 8,30 pjevajući partizanske pjesme. Nakon «osvježenja» u mjesnoj gostonici krenuli su prema župnoj kući s namjerom da napadnu svećenike koji su nešto prije devet sati, prema prvotnom rasporedu, trebali krenuti iz župnog stana prema crkvi. Dodatno razjareni spoznajom da su prevareni, tj. da je misa počela u 8 sati, krenuli su prema crkvi odlučni da prema scenariju u Tinjanu i Buzetu onemoguće održavanje krizme. No, zbog straha da se ne ponovi isti scenarij kao u Buzetu, sami su župljani organizirali obranu. Pred crkvom su ostali kumovi muške djece, kako bi spriječili napadače ako odluče na silu prodrijeti u crkvu. Strahovanja su se pokazala opravdanim. Skupina bukača pokušala je na silu ući u crkvu, najprije na vrata sakristije, a potom i na glavna crkvena vrata. Nakon što su ih župljani preduhitrili i zatvorili im oba ulaza iznutra, pred crkvom je došlo do obračuna između napadača i branitelja, u kojem su napadači bili prisiljeni napustiti prostor ispred crkve. Primirje je ipak trajalo samo kratko vrijeđe. Pribravši se, napadači su iz četiriju pravaca krenuli prema crkvi. Sad ih je dočekala još odlučnija obrana. Kiša kamenja poletjela je prema njima pa su i ovaj put bili prinuđeni na uzmak. I dok se vani «ratovalo», u crkvi je obavljen obred krizme. Po završetku obreda sva su trojica svećenika krenula prema župnom stanu. Petnaest minuta iza toga i napadači-bukači uputili su se prema župnom stanu. Ponovno su pred kamenjem branitelja morali ustuknuti.

U međuvremenu u selo je stigla milicija, što je i kod vjernika i kod svećenika izazvalo olakšanje popraćeno uvjerenjem da je milicija bila nazočna, do sukoba ispred crkve ne bi ni došlo. Zapovjednik je milicije, nakon zamolbe župnika, došao u župni stan s namjerom da sa svećenicima popriča o netom minulim zbivanjima. Ni pet minuta od dolaska zapovjednika, na vrata su počela lupati trojica muškaraca. Na Cekovo pitanje što žele, odgovorili su da bi htjeli razgovarati s popovima. Cek je bio uvjeren da je nazočnost zapovjednika milicije jamstvo sigurnosti pa je, nakon kraćeg nečkanja, ipak otvorio vrata. Sad su na vratima bila ne trojica nego desetorica, koja su bijesno vikala: «Borili smo se i još čemo se boriti!» Ukrzo je u župnom uredu dvama ubodima nožem u predjelu vrata ubijen Miroslav Bulešić, ostavljen je ležati u lokvi krvi na podu župnog stana. Na prvom katu župnog stana teško izudaran po glavi i tijelu, s ozljedama opasnim po život, zapomagao je mons.. Ukmar, dok se župnik Cek spasio sakrivši se ispod stuba. Za njega je vjerojatno bio pripremljen konop, kasnije pronađen u potkrovu župnog stana.

Prezentacija projekta: Mali sakralni objekti u Župi svete Lucije

SV. LUCIJA Kao izraz pučke duhovnosti, uz puteve i na raskrižjima krajem 19. i sredinom 20. stoljeća u ruralnim dijelovima Istre razvija se mala sakralna arhitektura u vidu kapelica i raspela radi zavjetovanja ili zahvalnosti svetcima ili Bogorodici. Većina je vrlo jednostavne koncepcije i grube izradbe, rad mjesnih majstora. Naručivali su ih i podizali pojedinci i obitelji, ali i manje seoske zajednice zajedničkim financiranjem. Na satima vjeronauka u ovoj pastoralnoj godini posjetilo se i popisalo sve male sakralne objekte u Župi sv. Lucije. U projektu koji su vodili župnik vlč. Željko Zec, Mirjana i Nataša, sudjelovala su vjeronaučna djeca 3. – 6. razreda osnovne škole. Projekt je započeo u studenom 2015. godine kada su posjetili Heke, zatim Žbrline i Slokoviće, Grubiše i Munce, Veli Ježenj i Ježenjski Vrh, Mali Ježenj te zaključno Guštine u svibnju ove godine. Dana 22. svibnja 2016. godine, nakon euharistijskog slavlja, djeca su u crkvi sv. Lucije prezentirala što su sve saznala i dokumentirala. Ovim se projektom posjeta kapelica i raspela nije htjelo samo pasivno pogledati te znamene, već ih dokumentirati, dovesti slova i fotografije na papir jer iako nije prošlo dugo vremena od njihove gradnje, mnoge su podlegle vremenu zaborava, što se ne smije dopustiti. Treba se promisliti što su one značile našim predcima kada su ih gradili stavljajući svoje životne puteve pod višu zaštitu te poštovati njihov trud i vjeru. Još je važnije da se tim projektom htjelo okupiti ljudi iz naše zajednice, upoznati se sa župljanima koji se brinu i uređuju ove vrijedne male sakralne objekte, zahvaliti im i time potaknuti duhovni rast naše župe. Zahvalilo se svima koji su na bilo koji način sudjelovali u ovom projektu, posebno onima koji su djecu velikodušno primili, ispričali im svoja saznanja te ih na kraju i počastili. (N. L.)

SVEĆANA PROSLAVA TIJELOVA

(prijedlog, nacrt za sutra!)

FOTO: LUDVÍKA PÍČOVÁ / FOTOFESTIVAL

URepublici Hrvatskoj crkveni je blagdan Tijelovo i državni praznik.

Kakva izuzetna prilika da javno posvjedočimo svoju vjeru! No, znamo li pruženu priliku u punini iskoristiti na slavu Božju? Znademo li sav "potencijal" i sve "resurse" ujediniti? Hoćemo li bogomdanu priliku propustiti zbog parcijalnih, lokalnih, uskogrudnih, "svojih malih", tobože župnih, *poenčića*? Znamo da svako djelovanje ima snagu u prikladnim prostorima i s prikladnim sredstvima. Znamo da nakana s kojom se nešto izvodi mora imati odgovarajući podlogu da bude svrshishodna. Znamo da nešto može biti lijepo, davati željenu poruku, ako je proporcionalno prostoru i vremenu u kojem se izvodi. Važan je dio proslave blagdana Tijelova svećana procesija. Naglašavam: svećana. Ne tek procesija. Ne tek bilo kakva "sveta" šetnja, sveto prolahaženje, mimoilaženje, obilaženje... Svećanost podrazumijeva sveukupni potencijal određene sredine. Najčešće velik odaziv ljudi – u našem slučaju vjernika, a onda i drugih: znatiželnika, simpatizera... U našoj smo Biskupiji tijekom godina bili zaboravili u gradskim sredinama na "svećan" izričaj jer nam je bilo zabranjeno po ulicama javno manifestirati vjeru. Neke su seoske župe uspjevale "doskočiti" problemu pa su, već prema prilici, na većem ili manjem, "svom", terenu razvijale procesiju: oko crkve, po svom crkvenom ili samostanskom dvorištu i sl. Došlo je vrijeme da su nam gradovi otvoreni, naklonjeni... No, još uvijek sami vjernici u sebi nose "duh bojažljivosti" i stidljivosti pa se nedovoljno uključuju u javno svjedočenje vjere, bilo zaduženjima unutar organizacije procesije, bilo pasivnim sudjelovanjem. Kako nam je u seoskim župama sve manje stanovništva, time

i vjernika, a onda i mogućih sudionika u procesijama, one gube vjerodostojnost u smislu svečanosti... Često postaju "relikt" prošlosti, tradicije koji više nema uporište u životu pa postaje više folklorno opterećenje nego "radost života". Stoga bi trebalo na razini većih središta, gradova ili na razini pojedinog grada za sav dekanat organizirati svečanu procesiju u kojoj će biti zastupljeni predstavnici svih župa i crkvenih organizacija iz tih župa (župni zborovi, župni karitasi, razne župne udruge... sa svojim obilježjima i transparentima!), predstavnici civilnih vlasti i organizacija sa svojim obilježjima (gradski orkestar, vatrogasci, policija, skauti..., mnogi su članovi ovih organizacija sa šireg područja, iz gotovo svih župa određenog dekanata pa je ovo mogućnost življjenja zajedništva koje je i

inače prisutno u životu, a sad ga treba potvrditi i na ovaj način, a ne ga razjediniti po lokalnim malim sredinama.) Naravno da neće baš svi vjernici iz neke župe doći na tu procesiju. Zato u župama treba slaviti misu u prikladno vrijeme, ali na procesiju vjernike uputiti u dogovorenog središte. Ljudi idu na razna druga događanja (npr. sajam, festival i sl.) u druga središta, autima ili već kako, pa tako mogu doći i na procesiju. Kad bude ovaj tekst objavljen u Ladonji, bit će objavljena i izvješća s raznih mjesta o ovo-godišnjoj proslavi Tijelova. Naravno da će svi izvjestitelji pisati u superlativima... Dao Bog da ovo razmišljanje bude pozitivan doprinos nadogradnji "institucije svećane proslave Tijelova u Porečkoj i Pulskoj biskupiji". (BiB)

FOTO: FESTIVAL FOTOGRAFIJE

Kako je ČA zvonilo va Žminje

UŽminju se u nedjelju 5. lipnja 2016. održao 47. Sabor čakavskog pjesništva. Sabor je manifestacija koja se odvija u organizaciji Katedre Čakavskog sabora Žminj. Natječaj za recitacije i autorske pjesničke radove „Di ča slaje zvoni“ provodi se u osnovnim školama čakavskog govornog područja Republike Hrvatske. Na natječaj pristižu mnogobrojni radovi i prijave učenika čakavaca, a dio njih prisustvuje svečanom programu u lipnju na pozornici Zat kaštela u Žminju. Ovogodišnji Sabor bio je susret pedesetak učenika te njihovih mentorova. Program i događanja te nedjelje rezultat su suradnje mnogih u zajednici. Općina Žminj uz pokroviteljstvo Istarske županije, Osnovna škola Vladimira Gortana Žminj, DV „Rapčići“, lokalni iznajmljivači, ugostitelji i obrtnici pridonijeli su organizaciji. Tina Galant i Nina Fakin otvorile su svečani program svojim glasom. Program su upotpunili gosti kajkavci iz Zlatara te štokavci iz Cernika. Povjerenstva za ocjenjivanje odabrala su najbolje radove i najbolje izvedbe. Zlatno pero – nagrada Općine Žminj za najbolji autorski rad pripala je Ines Pucić iz OŠ Vladimira Nazora Rovinj. Nagrađeni su još: Ana Milan (OŠ Bijaći, Kaštel Novi), Nikola Kajapić (OŠ Pazin – PŠ Trviž), Ana Orbanić (OŠ Žminj), Leonardo Rojnić (OŠ Barban), Olga Đušić (OŠ Oprtalj), Vanessa Buždon (OŠ Tone Peruška Pula), Karla Bravar (OŠ Pazin – PŠ Trviž), Anton Je-

ričević Cive (OŠ Žrnovo, Korčula) i Jakov Zović (OŠ Pazin – PŠ Sveti Petar u Šumi).

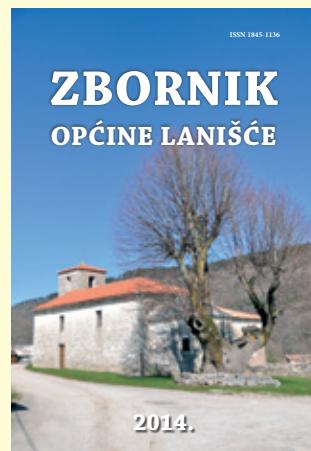
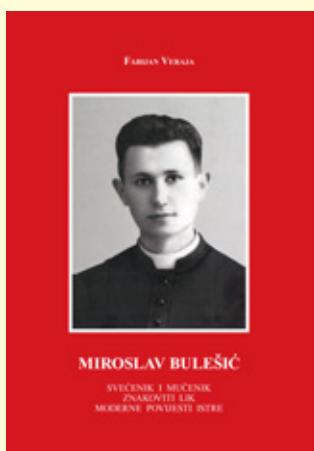
U duhu svjetskog jubileja, 400. obljetnice smrti velikana književnosti W.Shakespearea, program je obogatila izvedba ulomka iz „Romea i Julije“. Odgajateljice iz žminjskog vrtića Marica Mačina i Jadranka Paulinić Bakša recitirale su Shakespeareove stihove na žminjskom dijalektu. Za prijevod je zasluzna umirovljena, ali još uvijek aktivna, žminjska učiteljica Milica Kranjčić. Dugogodišnji je pokrovitelj manifestacije Školska knjiga. Atmosferu u Čakavskoj kući i oko nje svojim je fotoaparatom i riječima pratila i prikazala prof. Dinka Juričić. Pokušaj kiše da umanji čar pozornice u hladovini kestena, nije uspio.

U kinodvorani dječji su stihovi i pjesma razveselili roditelje, učitelje i svu publiku. I nakon kiše stiglo je sunce. (KML)

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVICA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342
Prodavaonice:
PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082
PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

**PROSLAVA ZAŠTITNIKA
PULSKE BISKUPIJE I GRADA PULE**

SVETI TOMA

30.6. - 3.7.2016. Katedrala u Puli

TRODNEVNICA

Četvrtak, 30. lipnja 2016

18:30 Krunica

19:00 Sv. Misa – predvodi vlč. Bernard Jurjević, župnik Barbana

Nakon mise Klanjanje pred presvetim oltarskim sakramentom

Petak, 1. srpnja 2016

18:00 Pokorničko slavlje i sv. ispovijed

19:00 Sv. Misa – predvodi vlč: Blaž Bošnjaković, župnik župe Gospe Fatimske u Labinu

20:30 Slavljenički koncert duhovne glazbe –Grupa Oton

Subota, 2. srpnja 2016

18:30 Svečana molitva prve večernje

19:00 Sv. Misa – predvodi fra Bojan Rizvan, župni vikar župe sv. Antuna u Puli

20:00 Koncert duhovne glazbe – Zbor Svetišta Majke Božje Trsatske

**Nedjelja, 3. srpnja 2016.
SVETKOVINA SV.TOME**

10:30 SVETA MISA

Predvodi župnik vlč. Rikardo Lekaj

19:00 SVEČANA SVETA MISA

**Predvodi mons. Dražen Kutleša, Porečki i Pulski biskup
u koncelebraciji sa svećenicima Porečke i Pulske biskupije**